

Szerkesztőség:

Arad, Asev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/2a

(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP,

★ Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. ★

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 960 Lej
Fél évre ... 480 Lej
Negyed évre ... 240 Lej
Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 baniva t3 b b

Jogot

követel Csehszlovákia elnöke a kisebbségek számára. A szomszédos utódállam elnöke most újból kifejtette nagy súlyval bíró nézetét a kisebbségi kérdésben. Massaryk elnök teóriája jogot és kötelességet hangoztat a csehszlovákiai nemzet és magyar kisebbségekkel szemben. Jogot és kötelességet a kormányban való részvételre, amiből különösen a németekre igen érdekes következmények származhatnak. Ha történetesen a kormányban nem öhajtanának helyet foglalni, a csehszlovák hivatalos körök a németeket nyíltan megvádolhatnák azaz, hogy ellenségei az államnak. Ez a feltevés és lehető eshetőség bizonyítja legjobban, hogy a csehszlovákiai és romániai közvélemény kisebbségi felfogása között milyen óriási az eltérés.

Nálunk folyton csak azt halljuk, hogy a kisebbségeknek be kell illeszkedniök az állami keretekbe, el kell felejtetniök a multat és tényleges szerepet kell vállalniök az ország konszolidálásában. Amint azonban a kisebbségek az együttműködéshez szükséges állapotokat kívánják megteremteni, jogukat érvényesíteni, rögtön felharsog a tiltakozó kórus, mely az ország érdekeit látja veszélyeztetve abban is, ha valamelyik kisebbség iskolájához ragaszkodik.

Milyen nagy a különbség a két ország kisebbségi politikája között. Ma a kisebbségek Romániában erős harcot folytatnak legelőkelőbb jogaikért, amikor Csehszlovákiában a köztársasági elnök egy kisebbségi csoport kormányrésztvételi jogát és kötelességét hangsúlyozza. Mindezzel korántsem akarjuk azt állítani, hogy Csehszlovákiában a kisebbségek helyzete ideálisan jó. De ahol a legtekintélyesebb hivatalos fórum, az államfő arra figyelmezteti a nemzeti kisebbségeket, hogy joguk, sőt kötelességük a kormányalakításban résztvenni, ott mindenestre túl vannak már azokon a harcokon, amelyeket mi, a román impérium hetedik évében folytatunk azért, hogy törvényben biztosított, legelőkelőbb kisebbségi jogainkat elismerjék.

Averescu és Goga találkoztak Olaszországban.

Megint minisztercseréről esik szó a politikai körökben. — Lupu új pártot alakít

(Bucurest, szeptember 9.)

Amíg benn az országban a nemzeti és parasztpárt között létesítendő fuzió az egyetlen jelentősebb politikai esemény, addig a politikai körök figyelme inkább a külföld — jobban mondva Olaszország — felé irányul, mert a kormány két legjelentősebb tagja — Averescu miniszterelnök és Goga belügyminiszter jelenleg Olaszországban tartózkodnak s mint már nagy vonásokban jeleztük, ottan folytatott tárgyalásaik nagy és jelentős eredményekkel járhatnak és járnak is Romániát illetőleg. A politika eseményeit különben bucuresti-i tudósítónk az alábbiakban összegezi:

Hírek kormányrekonstrukcióról.

A parlamenti szünet vége felé jár az idő, a politikások lassan visszazsálingóznak nyaralásukból és a pártok életében újra megindul az intenzív munka. Különösen a kormánypárti berkek mutatnak igen eleven képet. A néppártot ugyanis élénk mozgásba hozta az, hogy a király már csütörtökön, Averescu miniszterelnök és Goga belügyminiszter pedig a közeli hetekben érkeznek vissza külföldi utjaikról s a visszatérésükkel kapcsolatosan várható események érthető izgalomban tartják a pártot. Így ismét előtérbe került a közeli tárcaváltozások esélyeinek latolgatása is. Az ugyanis máris kétségtelen, hogy a kamara megnyitáskor már több új miniszter fog bemutatkozni a parlamentnek, a személyek felől azonban még nincsenek végleges megállapodások. Egyelőre Lepadatú pénzügyminiszter és a pénzügyi államtitkár távozását veszik bizonyosra, de szó van a kultuszminiszter távozásáról is.

Ellentétek a kabinetben.

Goldis esetleges távozásáról azt írja a *Cuvantul*, hogy a kultuszminiszter maga is öhajítja a visszavonulást, amelyet nem annyira politikai okok, mint inkább közte és Goga között nemrégiben történt személyes ellentétek idéznek elő. Goldis ugyanis állítólag — a lap szerint — kizárólag Goga személye miatt utasította volna vissza a néppártba való belépését. Sőt egyes befutásosok véleménye szerint Goldis odáig is elment, hogy az ő személye ellen irányuló éllel az időszaki választásokra vonatkozólag állítólag azt az utasítást adta volna pártjának, hogy a választásokon teljességgel szabotálják a néppárti törekvéseket. A kultuszminiszter természetesen erősen visszautasítja eze-

ket a ráfogásokat, minthogy azokat a híreszteléseket is megcáfolta, mintha esetleges távozása esetén a liberálisokkal kötne meg egyezést.

Ugyane hírforrások szerint Goganak állítólag Petrovici közoktatásügyi miniszterrel szemben is vannak differenciái, amelyeket Negulescu intrikái idéztek elő. Negulescu ugyanis a liberális politika folytatásával vádolja a belügyminisztert, s ez a körülmény — szerinte — különösen a kisebbségeknek az iskola-kérdésben adandó kedvezmények tárgyalása körül mutatkozott a lezvilágosabban. De eltekintve a közoktatásügyi miniszter intézkedéseinek kontrakarizozásától, Petrovicinek kell-metlen még az is, hogy Goga a saját maga néppárti elnökségét készíti elő s esetleges győzelme esetén Petrovicinek, mint a brasovi tiszorató elnökének, meglehetősen érzelmi veszteséket lennének. Petrovici közoktatásügyi miniszter különben ma Karlsbadba utazott, távolléte alatt Goldis László kultuszminiszter helyettesíti.

Miniszterek Olaszországban.

Bucuresti-i jelentés közli, hogy Averescu tábornok és Goga belügyminiszter Velencében találkoztak Ferdinánd király elutazásánál, amikor az uralkodó tiszteletére mindkettőn megjelentek. Goga Velencéből Rómába megy, ahonnan szeptember 12-én tér haza. Genfből táviratozzák, hogy Averescu miniszterelnök tegnap Genfbe érkezett és az eddigi diszpozíciók szerint szeptember 14-én utazik Rómába, ahol négy-öt napig marad, majd pedig visszatér Bucurestibe.

Lupu új pártja.

A *Politica* című lap szerint Lupu és Junian elhatározták, hogy egválozra várakozó álláspontra helyezkednek a fuzió kihirdetésével szemben, ezután visszaveszik akciószabadságukat és új pártot alakítanak. „Parasztok és munkások pártja” címen, amely a jelenlegi parasztpárt programját fogja átvenni. Vasárnap különben újabb időszaki választások lesznek Ilfov, Buzeu, Valcea, Tutova, Lapusna és Caliacra megyékben.

Pénteken vonul be Németország a Népszövetségbe

Nincsics fogja üdvözölni a bevonuló német delegációt A locarnoi egyezmény életbelépése.

(Genf, szeptember 9.) A Népszövetség közgyűlésének tegnapi ülésén a semlegesek szóltak hozzá Németországnak a Népszövetségbe való felvételéhez. Loudon holland, Motta svájci, Nanzen norvég és Loevgren svéd delegátusok mondták el véleményüket és megállapították, hogy bár a jelenlegi megoldásnál jobb megoldások is találhatóak, de minden más szempontnak el kell törpülnie a nagyjelentőségű tény mellett, hogy Németország felvételét nem szabad megnehezíteni. A felszólaló delegátusok valamennyien kifogásolták azt, hogy a nem állandó tanácsstagok szaporításáról szóló javaslatot mintegy rákényszerítették a közgyűlésre s együtt tárgyalták a két németekről szóló javaslattal. Felszólalt még Mitlineu román külügyminiszter is, aki kijelentette, hogy Romániának a béke megkötése óta minden törekvése a lelkek lecsendesítésére és a megértésre irányul, miután Európa gazdasági rekonstrukciójának is ez az előfeltétele és csak örömet fejezi ki Németország belépésének nagyfonságú eseménye felett.

Genfben az az általános vélemény, hogy a németek pénteken

délelőtt vonulnak be a közgyűlési terembe. A világtörténelmi jelentőségű ülést délelőtt 11 órakor nyitják meg. A német delegációt dr. Stresemann birodalmi külügyminiszter vezeti és az üdvözlőbeszédet Nincsics jugoszláv külügyminiszter, a jelenlegi ülészak elnöke mondja, amelyre Stresemann fog válaszolni. Utána Briand francia külügyminiszter változja Németország felvételének döntő jelentőségét, de valószínű, hogy a tanács valamennyi tagja fel fog szólalni.

Londoni jelentés szerint szombaton fog életbelépni a locarnoi egyezmény. A Népszövetség délelőtti ülése után délután, vagy pedig szombaton délelőtt a Népszövetség főtitkárj hivatalában dr. Stresemann német külügyminiszter nyújtja át a szerződés ratifikált példányát és ezzel a szerződés jogerőre emelkedik. Párisi jelentés szerint a *Petit Journal* azt írja, hogy Spanyolország nem fogja beérni annyival, hogy előkelő hangú jegyzékben jelenise be a Népszövetségnek érdektelenségét, hanem Brazília példájára teljesen szakítani fog a Népszövetséggel és visszahívja delegátusait. A Reuter Távirati Iroda lon-

Doni jelentése szerint a brit domíniumok delegátusai Chamberlain elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen a nem állandó tanácsstagságok kérdésével foglalkoztak. Kijelentették, hogy most nem szándékoznak tanácsstagságot követelni, ez azonban nem jelent lemondást arról a jogokról, hogy a jövőben ezt ne tegyék meg. Az ülésen Ujzeland, Dél-Afrika és India kiküldöttai vettek részt.

Németország az eddigi megállapodások szerint a Népszövetség titkárságában két fontos helyet kap, a jogügyi osztályfőnökséget, amellyel a főtitkár helyettesítése is jár és az információs osztály főnökségét. A kisebb funkciók betöltéséről most döntenek. Németországnak a Népszövetségbe való felvétele barátságossá tette az illésszak alatti eddig hitves hangulatot. A világsajtó részéről rendkívül érdeklődés nyilvánul meg a holnapi nap iránt és eddig több mint 400 helyet kértek a tudósítók számára. Berlini jelentés szerint a politikai érdeklődés központjában ott is a Népszövetségbe való felvétel áll. A baloldali sajtó és a centumpárt lapjai meglegedésüket fejezik ki a népszövetségi ülés lefolyása fölött, míg a jobboldali sajtó erősen lebecsüli a felvétel jelentőségét. Párisi jelentés szerint a francia sajtó nem nagyon lelkesedik Németország felvételén és cikkeiben a gyanúsítás és a bizalmatlanság hangja csendül meg. Egyedül a Quotidien üdvözlő örömmel azt a tényt, hogy ezzel élő valósággá vált a döntőbíráskodás eszméje. A kifejezetten nacionalista lapok a felvételt a nacionalizmus szemzőgéből tárgyalják.

HA LAPUNK részére közölni valós van, telefonon is bmondhatja. TELEFON SZÁM 151.

Aradi papot neveztek ki Pécska plébánosává

Az apostoli kormányzó döntése.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap számában jelentette az Aradi Közlöny, hogy Olajos József pécskai esperest, Pacha Ágoston apostoli kormányzó apátkanonokká nevezte ki. Olajos József apátkanonok távozásával, a megüresedett pécskai plébánosi tisztségre harminchat lelkész adott be pályázatot a csanádi püspöki hatósághoz. Pacha Ágoston apostoli kormányzó ma döntött a pályázatok fölött és Lengyel István csákovai esperes-plébánost nevezte ki a pécskai plébániára. Lengyel István esperesnek a pécskai plébániára való helyezése, akiben kiváló, nagytudású embert, őszinte, krisztusi szeretetet és megértést hirdető papot nyert Pécska község lakossága, közvetlenül érdeklí Arad városát is.

Lengyel István ugyanis aradi ember. Itt született 1876. augusztus 18-án és tanulmányait a katolikus főgimnáziumban végezte. A szelid lelkű és tudást szomjazó ifjú a papi hivatás felé hajtották vágyai. A csanádi papnevelő intézetnek egyik legtehetségesebb növendéke volt és ugyanakkor jogi tanulmányokat végzett. Kedvence volt Csernoch hercegprimásnak s Glattfelder Gyula dr.-nak. A magyarországi csanádi egyházmegye püspöke is meleg szeretettel beszélt mindig Lengyel Istvánról, Krisztus hűséges szolgájáról, az önfeláldozó, emberszerető papról. Több plébánián működött Lengyel István esperes. Volt Zombolyán, Makón, Orsován, Apátfalván, Nagybecskerekén és mindenütt kivívta a lakosság osztatlan, őszinte szeretetét. Az egyházmegye történetében érdekes emlé-

ket jegyeznek fel Lengyel István esperesről. Évekkel ezelőtt történt, hogy a torontálmegyei Nagyjécsa községben egy lelkes állás üresedett meg. A megüresedett állásra azonban egyetlen ajánlat sem érkezett és így hetekig pap nélkül maradt a község. Különös oka volt annak, hogy annakidején a lelkészek nem szívesen teljesítették hivatásukat Nagyjécsán. A község lakosainak lelkét időgen eszmék fertőzték meg és bizony, nemcsak hogy üres templomok előtt kellett volna néha prédikálóknak, hanem a pap élete sem volt biztonságban ebben a községben.

Erre a nehéz plébániára neveztek ki Lengyel Istvánt. A fe-

Haditörvényszék elé kerülnek a lázadó spanyol tisztek.

A forradalom Primo de Rivera győzelmével végződött

(Madrid, szeptember 9.) A direktórium tagjai a tegnapi minisztertanácson magasrangú katonatisztekkel álló bizottságot neveztek ki, amelynek az lesz a hivatása, hogy a forradalmi jelenségeket felülvizsgálja. A segoviai tüzérakadémia valamennyi tisztjét és tanárát haditörvényszék elé állítják. A direktórium este nyilatkozatot adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy minden rejével biztosítja a rendet és nyugalmat. Hangoztatja, hogy a kormánytól távol áll a bosszu, de a bűnösöket a törvény szigorával bünteti meg. Primo de Rivera a marokkói hadsereg összes csapattestéhez napiparancsot intézett, amelyben köszönetét fejezi ki az elmúlt napok alatt tanúsított hazafias és

lettes hatóságai ismerték bátorságát, önfeláldozását és tudták, hogy gyönyörű, lelkeket tisztító prédikációi sehol sem maradhatnak hatás nélkül. Alig telt el néhány hét, már a nagyjécsai templomot tömegesen látogatták a hívők, akik áhitatosan hallgatták és ők a legáhitatosabb hívei a katolikus egyháznak.

Lengyel Istvánt 1899-ben szentelték pappá és többször volt küldetésben nemzetiségi vidékeken, ahol mint a szeretet, a béke őret tisztelték. Ahol lelkészkedett, mindenütt kulturális intézményeket létesített és különös érdemeket szerzett iskolaügyekben is. Pécska község új plébánosa, amellet, hogy szeretettel hirdető nemműveltségű pap, szellemes és jókedélyű ember is, aki Pécska község lakosságának szeretetét és becsülését egy csapásra elnyeri. Lengyel István esperes édes testvére Müttermüller Józsefné aradi zongoratanárnőnek.

kormányhü magatartásukért.

Párisi jelentés szerint a Journal madridi híradás alapján azt írja, hogy a felkelés miatt vád alá helyezett tisztek száma 2400 és közöttük hat tábornok van. Hadbírószág elé azonban csak százötven tiszte foglalkoztatni. A legsúlyosabb büntetéssel a segoviai katonai akadémia tanárakat sújtják, akik a vád szerint a mozgalom kezdeményezői voltak.

Legújabb madridi jelentés szerint a tüzértisztek zendülése Rivera teljes győzelmével ért véget. A király a direktórium tanácskozásának eredményeképpen az ostromállapotot megszünteti és a szeptember 11-ikére kitűzött népszavazást bizonytalan időre halasztják.

TÁRCA. Fellegjáró s elképesztő

Írta: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ.

Keresztvízre szeretnék itt tartani két szót, mely egy pályázaton született meg és jutalmat is kapott. Erős, életrevaló csecsemőknek látszanak s ezennel hosszú életet kívánok nekik. Mind a kettőt a *fantasztikus* pótlására ajánlották, melynek megmagyarázása a pályatételek közt szerepelt. Ez a szó manapság egyre gyakorabban lábatlanokdlik előttünk, minden ok nélkül. Én különös ellenszenvvel viseltetem iránta. Először azért, mert nagyzó. Sokat markol, de keveset fog. Száz és száz, jobb és pontosabb szóval írhatom körül. Másodsor nem kedveltem, mert alakjára nézve is korcs. Eredetileg görög szó volt, ahol lángot, ragyogást, megmutatkozást jelentett, majd átvándorolt a latinba, később a németbe s megkapván mai fényjelését innen kértük kölcsön mi, de megint ellátuk a latinos végezettel. Kicső tarka és torz bohócnak tartottam. Mozihirdetéseken láttam és gyöngye könyvek háskötőin. Nem írtam le soha.

Ma este a fönti két szóval, melyet a pótlására javasoltak, sokáig játszottam, mintha valami uion-

nan vert fémpénzzel. Engediék meg, hogy ezt a játékot itt a papíron folytassam. A *fellegjáró* és *elképesztő* valóban derék jellemény. Együtt a kettő sikerülten sejtli meg a *fantasztikus* fogalmát, körülhatárolva a szó egész eszme területét. A költő képzelete *fantasztikus*, tehát *fellegjáró*, azonkívül lehet *fellegjáró* zene, festészet és építészet is. Barátom pimaszsága *fantasztikus*, tehát *elképesztő*. Mindez igen helyes.

Mégsem szabad azt vélnünk, hogy ezzel a *fantasztikus*-t végkép elintéztük s miután új szavainkat beiktattuk a törvénykönyvbe, ki-ki bizvást élhet vagy az egyikkel, vagy a másikkal, mi-helyt eszébe ötlék a *fantasztikus* fogalma. Minden szó egy világ. Rejtélyes élete van. — Egy jeles francia nyelvészrel beszélgettem a kérdésről, aki egyenesen azt a nézetet vallja, hogy mincsenek is rokoneértalmú szók. Ha csak ezt a két magyar szót veszem például: *bus* és *bánat*, nyomban kiteszik, mennyire igaza van. Mind a kettő majdnem egyet jelent, sokszor együtt is alkalmazzzák őket, nyomtatékosítva: *bubánat*. De mégsem azonosak. Mindegyiknek más és más a lelkitartalma, hangulati vezérlője. Az elsőnél talán a *bus*-ra gondolok, a másodiknál pedig arra, hogy valaki valamit meg is *bán*. Aztán mindig a szók hosszú-

sága, rövidsége, lejtése, zenéje be folyásolja idegrendszeremet abban az irányban, hogy oly értelmet adjak mindegyiknek, amilyet épen adok s ebben az értelemben használjam, az anyanyelvén beszélő ember biztos, alvajáró ösztönével, anélkül, hogy tudnám, mi-ért, mindaddig, míg újra nem kell valahol használnom.

Hasonlóan vagyok a *fantasztikus*-sal is. Jókai *fantasztikus* költészete csakugyan *fellegjáró*, de Edgar Poe költészete, mely szintén *fantasztikus*, már nem *fellegjáró*, hanem inkább *lidérces*, *kisértettes*. A. T. E. Hoffmann *fantasztikus* költészete *boszorkányos*, *kisérteties*. Swift Jónás *fantasztikus* gunyja viszont *elképesztő*, *háborzongató*, *döbbenetes*. Egy *fantasztikus* kínai szertartás *mesebeli*. A *fantasztikus* Kelet *délibábos*, *regényes*, *regeszertű*. *Fantasztikus* szépség? Talán *káprázatos*, *varázsos*, *elbűvölő*, *tündökletes*, vagy csak *csodálatos*. Hallottam egy hölgyet, ki barátnője izéstelen ruháját szapulva *fantasztikus*-nak nevezte, amivel csak azt kívánta értesemre adni, hogy *képtelen*, *lehetetlen*, *otromba*, *slány*, *gyatra*. Ha valaki holmi váratlan, de nem kellemetlen hírre felkiált, hogy *fantasztikus*, nyilván csak azt érzi, hogy *lehetetlen*. A *fantasztikus* ravaszszáz te-

csavaros. Egy *fantasztikus* szinpadai bonyodalom *csillogó* is lehet, de *tótágastálló* és *badar* is. Mindenre alkalmazzzák, ami a képzeletet csigázza. Ezért néha *megrökönyítő*, néha *hökkenő*, néha *örvendetes*. A *fantasztikus*an buta ember *szörnyen*, vagy *egyetverően* buta. A drágaság *fantasztikus*, tehát *remítő*, sőt *remisztő*.

Nem folytatom: Végül egész szókinccsünket ide kellene írnom. Ezzel csak azt próbáltam megérzé kelletni, hogy mi minden van ebben a szóban. Benne van, még ma is, az ősi görög szó láng-villanása, mely hol lidércként lobban fel, hol délibábként lebeg felette, a kölcsönzött latin nyelv értelmezése, a mely már a képzelőerőre oloz, a németek ködös, rémszerű regényessége, azonkívül a művészetek mai műhely-léggőre is. Mindezt egyetlen, másik szóban visszatükröztetni lehetetlen, de nem is szűk séges. A nyelvések célja a megközelítés, az utmutatás. Ezen az uton elindulva láttuk, hogy a fedőszavak tekintetében nem vagyunk szegények. Csak válogatnunk kell kincseinkben, esetrelésetre. A nyelvet nem lehet szótárazni, elzárni és véglegelni. Eleven szöveget az, mely teljesen soha sincs készen, mindig újra és újra kell szönnünk, valahányszor

Októberben lesz a Magyar Párt nagygyűlése.

Az elnöki tanács tegnapi ülése foglalkozott az iskolakérdéssel.

A Magyar Párt számonkéri az aradi választás ügyét.

(Cluj—Kolozsvár, szeptember 9.) A Magyar Párt elnöki tanácsa dr. gróf Bethlen György elnöklete alatt tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott. Jelen voltak: Sándor József alelnök, dr. Ferenczy Géza, dr. Gabányi Imre, dr. Paál Árpád, dr. Roth Hugó, Thury Kálmán és dr. Deák Gyula főtitkár. A folyó ügyek letárgyalása után a tanácskozás főtárgyát a gyergyószentmiklósi nagygyűlés időpontjának és tárgysorozatának megállapítása, valamint a szervezeti szabályzat módosítására vonatkozó javaslat tárgyalása képezte. Az elnöki tanács úgy határozott, hogy tekintettel a vármegyei tanácsok október elsején kezdődő üléseire, kérdést intéz a gyergyószentmiklósi tagozat elnökségéhez, hogy október 8. és 10-ike közül melyik a megfelelő időpont és csak a válasz beérkezése után dönt a nagygyűlés végleges időpontjáról. Kimondotta az elnöki tanács, hogy a szervezeti szabályzat módosítására vonatkozó javaslatot véleményezés céljából megküldi az összes tagozatok elnökségéhez.

Fekete Nagy Béla volt kolozsvári polgármester írásbeli indítványára elhatározták, hogy a munkanélküliek érdekében a kolozsvári tagozat kebelében megfelelő szervet állítanak fel az elhelyezések közvetítésére. Ezután jelentést tettek a parlamenti csoport bucaresti-i pártirodájának felállításáról, majd beható tárgyalás alá vették a tanügyi és iskolai kérdésekben Petrovici közoktatásügyi miniszterrel folytatott tárgyalásokról szóló jegyzőkönyvet. Az elnöki tanács ülése fél hat órakor ért véget.

Cluji tudósítók a Magyar Párt elnöki tanácsának üléséről még a következőket jelenti: Az elnöki tanács elhatározta, hogy nemcsak Kolozsváron, hanem az összes tagozatok székhelyein munkaközvetítő hivatalt állít fel, a melyeknél elsősorban olyan egyéneket alkalmaznak, akik maguk is állástalanok. Bejelentették, hogy a bucaresti-i pártiroda számára megfelelő helyiséget találtak a belügyminiszterium melletti utcában. Ugyanitt helyezik el a jogvédő irodát is, amelynek élén dr. Willer József képviselő áll. Beszámoltak azokról a tárgyalásokról, amelyeket a kormánnyal iskolai ügyekben folytattak. Elhatározta az elnöki tanács, hogy egyelőre napirenden tartja ezt a kérdést és még a tanév megkezdése előtt a katolikus, református és unitárius egyházak vezetőivel közös megbeszélést fognak tartani a tanév megkezdése előtt feltétlenül megoldásra váró kérdésekről. Tudomásul vették a kalotaszegi tagozat új vezetőségének megválasztását, majd a biharmegyei választás eredményét, amely újabb fontos bizonyítéka a magyarság egységének. Az aradi közigazgatási választás ügyében az elnök

tanács részletes jelentést vár a tagozat vezetőségétől a történetekről illetőleg. Foglalkozott az elnöki tanács a gyergyószentmiklósi nagygyűlés programjával, amelyet a következőkben állapi-

Megindul az autobusz Arad és a Mossóczy-telep között

Pénteken reggel kezdődik meg a forgalom. — Ma este megtartották a próbajáratot.

(Saját tudósítónktól.) Nagy és érthető érdeklődés fogadta Aradon Angel István dr. interimar bizottsági elnök ama tervét, a melyről az Aradi Közlöny legutóbbi számában emlékezett meg, hogy autobuszárat létesüljön a város és a Mossóczy-telep között. A terv annyira közeledik a megvalósuláshoz, hogy egy autobusz már valószínűleg holnap reggel megkezdí a forgalom lebonyolítását. Az Aradi Közlöny cikke nyomán ugyanis már akadt egy ajánlattevő vállalkozó, aki tegnap és ma tárgyalásokat folytatott dr. Angel Istvánnal, aki már meg is tekintette az autobuszokat és már mára próbautat is rendelt el.

Tegnap délelőtt Ungár Sándor aradi vállalkozó írásbeli ajánlatot nyújtott be a városnak, amelynek felajánlotta, hogy két 14 személyes autobuszt állít be az Arad és a Mossóczy-telep közötti forgalom lebonyolítására. Az ajánlatban a vállalkozó egyben bejelentette, hogy azonnal meg tudja kezdeni a forgalom lebonyolítását. Angel István dr. elnök még a tegnapi nap folyamán megtekintette az autobuszokat, amelyeket megfélelőnek talált és erre részletes ajánlat benyújtására szólította fel Ungárt. A vállalkozó ma délelőtt be is nyújtotta részletes ajánlatát. Ebben engedélyt kért határozatlan időre két autobusz forgalomba helyezésére. Ha a város saját rezsijében akarja a forgalmat megnyitni, egy szakértő-bizottság delegálását kéri és megfelelő áron a város rendelkezésére bocsátja autobuszeit. Az autobuszárat kiinduló pontja az Ávrám Iancu (Szabadság)-tér vagy a Városi kávéház előtti tér lenne. A második állomás a Városháza, harmadik a viadukt lenne. A Mossóczy-telepen a lakosok kívánsága szerint két-három megállóhely lenne a polgárok által kijelölt helyeken. A viteldij a kiinduló állomástól a viaduktig 5 lej, végig 10 lej lenne személyenként.

A ma délelőtt lefolytatott tárgyalások alatt dr. Angel István ama kívánságát fejezte ki, hogy az egyik autobuszt már holnap reggel helyezték forgalomba, mivel a holnapi hetipiac alkalmával már sokan jönnének be autobuszra a városba. Végül is elhatározták, hogy ma este hét órakor próbaturát rendeznek, amelyen az interimar bizottság reprezentánsai és a sajtó képviselőit is részt vesznek.

Ma este hét órakor indult el az

tottak meg: 1. Elnöki megnyitó. 2. Beszámoló a legutóbbi két év eseményeiről. 3. Költségvetés. 4. Zárószámok. 5. A felmentvények megadása. 6. Választások. Értésülésünk szerint az elnöki tanács a zsidó gyermekek beiratkozása körül előállított zavaros helyzetre való tekintettel megvárja a miniszter határozatát, és a párt mindaddig nem is fog beavatkozni ebbe a kérdésbe, amíg a zsidóság egymásközött egyöntetű megállapodásra nem jut.

autobusz a Szabadság-térről próbautra. A kocsiban Angel István dr. elnök, Mutiu Traian rendőrprefektus, Iancu Traian bünygyi osztályfőnök, Muresan János főmérnök, a sajtó képviselői és a Mossóczy-telep delegáltjai. Az uton megállapították a megálló-

Kisebbségek a csehszlovák kormányban

A csehszlovák köztársaság elnöke az állam érdekében valónak mondja a német polgári pártok kormánybalépését.

(Prága, szeptember 9.) Annak idején megírtuk, hogy a vámkérdés miatt meghasonlott cseh nemzeti koalícióban olyan szakadás jött létre, amelyet helyrehozni nem lehet. A polgári rezsim megmentésére prágai politikai körökben azt tervezték, hogy a csehszlovák és német polgári pártok kormányképes szövetséget létesítenek, amely az ősszel átveszi a kormányügyek vezetését. Egyideig ügylátszott, hogy a blokk nem alakul meg, ámbar a cseh hivatalos lapok is állást foglaltak mellette. Massaryk elnök mai nyilatkozata azonban, amelyet a Prager Tagblatt munkatársa előtett, azt bizonyítja, hogy cseh

helyeket: Városháza — motorállomás — viadukt — Lenkey-ucca — Francaza-ucca — vámház. A telep lakosai nagy ujjongással fogadták az autobuszt, amely végre közelebb hozza a telep polgárait a városhoz. Az autobuszforgalom holnap reggel 6 órakor kezdődik, az első kocsik ekkor indul el a vámházról. Az első 4—5 napban csak egy, később két autobusz fog közlekedni 20 perces turnusokban. A forgalom esti 11 óráig tart, a színházi szezon tartama alatt az előadás végeztével is fog indulni autobusz a telepre. A végleges megállapított árak a következők: Szabadság-tér—viadukt 5 lej, viadukton tulig 8 lej, végállomásig 10 lej, visszafelé a vámházról viaduktig 5 lej, motorállomásig 8 lej, Szabadság-térig 10 lej. A vállalat kedvezményes áru havli bérletjegyeket is ki fog adni.

Az autobusz-közlekedés bevezetését örömmel fogadták Aradon, mint a közlekedés megreformálásának első hírnökét.

kormánykörökben nem adták fel a kisebbségi kormányhoz fűzött reményeket, sőt azt egyenesen kívánják.

A németeknek — mondta Massaryk elnök — nemcsak jönnük, de költöesséjük is, hogy a kormányzásban részt vegyenek. Amint kormányparttá alakulnak át, automatikusan bekövetkeznek azok a következmények, amelyek minden kormánypart részére adódnak. Remélem, hogy az összeomlás óta szerzett tapasztalatok a cseh pártokat megtanították arra, hogy a németek iránti barátság s a velük való politikai együttműködés a köztársaság érdekeit szolgálja.

Pénzért adtak ingyenzbizonyítványt Aradon.

Cucu főorvos szigorú rendelkezéssel kiküszöbölte ezt az anomáliát.

(Saját tudósítónktól.) Az iskolaév kezdetével a beiratkozó gyermekeknek a beiratkozásnál újraoltási bizonyítványt kell bemutatni, mely nélkül az iskolásgyermek nem vehető fel. A szülők — e rendelkezés alapján — sorban keresték fel az aradi hatósági orvosokat, hogy gyermekeik számára a megfelelő bizonyítvány kiadását kérik. Az egyik aradi hatósági orvoshoz forduló szülők aztán abban a kellemetlen meglepetésben részesültek, hogy az orvos hol 100, hol 150 lejekezt számított fel a bizonyítvány kiállításáért, dacára annak, hogy ezt díjmentesen kell kiszolgáltatni. — Meg is próbálták hangoztatni a szülők a kért bizonyítvány ingyenességét, de hasztalan volt, végül is több érdekelt szülő bennünket keresett fel panaszával. Az elmondottak alapján aztán ma kérdést intéztünk dr. Cucu Vazul városi főorvoshoz, milyen alapon szednek díjakat Aradon az újraoltási bizonyítvány kiállításáért. Cucu főorvos a következőket jelentette ki:

— Az említett esetről időközben magam is tudomást sze-

reztem és már megtörőnt részéről az intézkedés, hogy többé ne fordulhassanak elő. Írásbeli rendeletet küldöttem az összes hatósági orvosoknak, akiknek tudomására hoztam, hogy az újraoltási bizonyítványokat díj- és illetékmentesen kell kiadniok. Így többé nem fordulhat elő eset, hogy valaki ezért pénzt kérjen.

A főorvos nyilatkozata megnyugvást kelt a szülők körében, mivel a mai viszonyok között a gyermek iskoláztatása amugy is ercien felül veszi igénybe szülőt, nemhogy még külön kelljen fizetni minden olyan bizonyítványért, amelyet épen felsőbb rendelkezés alapján minden külön díjazás nélkül, hivatalból, díjmentesen kötelesek kiállítani az aradi hatósági orvosok.

— Románia védekezik a pestisveszedelem ellen. Bucurestiből jelentik: A Földközi tenger számos kikötőjében pestisveszedéseket konstátáltak. Az egészségügyi miniszterium elrendelte, hogy az összes román kikötők vesztégár alá helyezték a pestisgyanus várakozókat érkező utasokat.

Bérlőkre van szüksége az aradi színháznak.

A színházi bérlő mint művészetfejlesztő.

Olvasom Szendrey színgazgató felhívását a közönséghez, hogy béreljen a színházban és régi emlékek raja támad fel lelkemben. Ujságírói emlékek az időből, mikor hosszú évek során át mindenható ura voltam az ország színházi rovatának, mely pedig a vezércikknél is jelenlékenyebb rovat volt, mert hisz azt legfőbbjebb a férfiak olvasták, míg a színházi rovat hírei és híradatai mindkét nembeliakat érdekelték.

Aradi Gerő... Leszkay András alakja egymásután igyekszik feladatam alól. Ott állnak a színház előcsarnokában nekftámaszkodva a pénztári ablaknak, melyből Gonda pénztárosi feje gömbölyödik ki és ragyogó arccal sunyítja ki: „Bedült! Ami bedült, nem az aradi társasághoz egy kiváló tagja, a ki Gonda ellenállhatatlan pénztárosi ékesszólása hosszú ellenállás után színházi bérlőnek sorozott be... És látom magamat a félelemtel színházi irodában, ahogy a kis Rubossal színházi műsort és jelenetét csinálunk gazdánk, Leszkay Budapesen a Magyar Színházat igazgatta, míg harmadik érdekelt sége a kassai színház volt, ahol Bilitzky kadet, azaz, hogy Szendrey Miska — a Cingli — kapitánykodott. Míg Rubos művezetővel az aradi és kassai játékrendek hasonlítottak össze, bedől a kis ajtón Gonda átszellemült alakja, kezében pénztári ívet lobogtatva és lélekzervestve harsogja: „Még két páholybérlo a jelentéshez!”

Egész lélekkel jelent most bennem az az ősz valaki, akiben egy negyedszázad tekint vissza a színgazgatóhelyettes tanárra, a művezető rendezőre és bérlőgyűjtő pénztárosra, akik egyformán boldogok, hogy még két páholybérlo került a tekintélyes bérlőnév sorba. Ebben a gyöngyös gujnyra hajló nevetésben azért ma is bent van az a meggyőződés, hogy a színház művészi hivatásához hozzátartozik a színházi bérlő. És nemcsak a gazdasági rend miatt. Nemcsak a bérletösszegért, melyből a művészi munkásság újraindulásakor a folszaporodott anyagi és személyi szükségleteket kell fedeznie a színgazgatónak, fennakadás nélkül fizetvén színházi figyelmességnek jog- és anyagdíjakat, iparosoknak és kereskedőknek anyag- és munkadíjakait, helyváltoztató színészeknek jelentékeny előlegeket. A színháznak az anyagtaknál magasabbrendű művészi szempontból van szüksége nagy bérlőközönségre.

A színművészet nemcsak a színes egyéniségében végbemenő lelki folyamat. A színészek a színpadon nem maguknak játszanak és nem is maguk játszanak csak. Velük játszunk mi is valamennyien, akik a kiválóított színpad színen innen ülünk. Aszpadint, ahogy mi bennünk, a szípad művészeinek gondolati és szellemi hangulatai visszhangzanak, bobbannak, meg új magasságokra a színészek alkotó ereje. Mentől megértőbb és a lelki visszasugárzásban erősebb közönség áll szemben a színpaddal, annál ragyogóbbra tudja kicsiszolni az író drágakövével a rendező akaratában összerakott művészszerkezetet. Sikert

hangrá válik azonban a ragyogó ének- és beszélőművészek minden szava, ha nélkülözi a szembenülő közönségnek ezt a tükör-visszatükröző erejét.

A bérlők tömeglelkéből indul meg ez a legnagyobb alkotó művészek is szükséges visszaható erő. Külön-külön minden bérlő alig több egy-egy megértő hallgatónál, együttesen azonban ők az a sugárzó láng, mely érlelő meleget visz a színpadra és szerte a nézőtérre. Az a színész, aki a kullisszákmögötti közömbösségből a színpadra lépve szabatosan, de hidegen peregetti mondatait, a nézőtérrel feléje áramló, megértéstől átfűtve, érzésben izzó gondolatokat röpi a nézőtérre és gondolatokat előbb-utóbb a taplólelkek is. És az a szokásos időöltésből, vagy társadalmi illendőségből a nézőtérre ülő ember, aki soha sem boncolgatta sem a maga, sem a

más lelki életén, valami lendülettel le bizsergést érez. Igen, a bérlők lelki megnyilvánulása gyorsan viszi a napos közönséget, amerre őket viszi a színpad. A tömeglelknek ezt a vonzóerejét bárki megfigyelheti önmagán, ha véletlenül izgatott tömegbe sodródik.

Kérdi már most valaki, hogy a bérlet mindenkit ilyen lelki arisztokratává tesz? Nem, de a lelki arisztokrataságra hajló ember, ha a színpad hatása neki életszükséglet, bérlője lesz a színházi előadásoknak. Mint ilyen, egy-egy színpadi terméket többször hallgat meg. Az a bajl mondja az átlagos színházlátogató. Az a jól mondja a vérbeli bérlő, mert a színpadi művekre is igazság, hogy egyszer sem volt érdemes megnézni, amit nem érdemes másodsor is megnézni. A színpad műveivel is ugyanaz, mint megényolvasmányainkkal: először csak az események bonyolalma izgat. Másodszor már a jellemzés hűsége okoz nyugodt esztétikai élvezetet.

Évtizedes tapasztalataimból leszlirt hittel állítom, hogy a mi színházunknak nemcsak jó igazgatóra és színtársulatra van szüksége, hanem jó bérlőközönségre is. Bérlet hián csak szenciációkra te-lik meg a színház — szenciációkat pedig nem is lehet, nem is szabad állandóan teremteni — nagy bérlet mellett pedig sürin telik meg a színház, mert öreg tapasztalat, hogy X-ék szivesebben mennek színházba C-bérlet napján, mert akkor van Y-ék bérlete. Sok Y-sok X-et vonz, mert valamennyien szeretjük ismerőseinket látni, hogy minik mutogathassuk magunkat ismerőseinknek. — És megint eszembe jut a bérletgyűjtő rekordművész, néhai jó Gonda, a ki ama a röpke ígéretre, hogy a megszólított sokat fog járni a színházba, noha nem bérel, valamiféle alázatos gunnyal felel: „Mért árnítja önmagát, vagy engem akar árnítani?”

Szóllósi István.

Megszakadt az amerikai tiszt csodalánca Aradon

Misztikus irások özönével árasztják el a közönséget.

(Saját tudósítónktól). Bizonyára önök is ismerik azt a láncot, melynek első az amerikai tiszt, aki névsort és levelet küld kilencszeri lemásolás s továbbítás céljából, egyben jóakarattal figyelmeztet, hogy ezt a fáradságos és körülményes, sőt költséges feladatot 24 órán belül kell elvégezni.

Az amerikai tiszt az első láncszem, a második a tiszt egy kedves ismerőse, a harmadik egy kedves ismerősnek egy kedves ismerőse, a negyedik a kedves ismerős ismerősének egy kedves ismerőse és így tovább és így tovább.

A levélnek háromszor kell a földet megkerülni, amíg visszajut az amerikai tiszthez s az utolsó lánc végre bekapcsolódhat az elsőbe.

Mi tiszteljük a babonás emberek elveit, mert minden ártalmatlan elvet tisztelünk, de bizonyos bosszúsággal, sőt elkéserevéssel vettük tudomásul, hogy váratlanul és ártatlanul bekapcsolódottunk a láncba. Egy apró szemecské lettünk mi is, egy „kedves ismerősünk” szives jóindulatából és bizalmából, hozzá még egy olyan „kedves ismerősünkéből”, akít — minek tagadjuk — nem is ismerünk.

Bevalljuk, azért nem örültünk túlságosan a megtiszteltetésnek s a láncszemé váló felavatásnak, mert elsősorban nem szeretjük a fenyegetéseket. Nem vagyunk gyáva emberek, s nem is szoktunk hamarosan megijedni, de azt még sem szeretjük, ha egyszer és hirtelenben szigorúan megfenyeget bennünk láncszem-elődünk, hogy amennyiben nem teszünk eleget a felszólításnak, szerencsétlenség ér bennünket. Hiszen anélkül is megnyájunkat ebben a szomorú s borús világban. Minek még külön, rendkívüli szerencsétlenséggel fenyegetni az embert?

Másodsorban azért nem örültünk az egésznek, mert napi elfoglaltságunk mellett igazán túlzott megterhelést jelentett volna a lánc, azaz a névsor lemásolása.

Az amerikai tisztnek könnyű volt. Ő kilencszer leírta a saját

névét. Hiszen a stannál az ő neve volt az egész névsor.

De mit szólunk mi, akiknek több mint félezer nevet kellett volna lemásolni! Kilencszer! Kilencszer! S milyen nehéz nevetek! S milyen olvashatatlan írás után!

Minek folytassuk? Megszakítottuk a láncot. Bizva abban, hogy nyolc más fker-láncszemünknek nem volt jobb dolga és — folytatta. Bizva abban, hogy ha esetleg szerencsétlenség ér bennünket, akkor ez amugy is bekövetkezett volna. Főképp azonban bizva abban, hogy az egész lánc, az amerikai tiszttel, a névsorral, a 24 órával és a kilencszeri lemásolással együtt nem ér annyit, hogy kilenc levélbélyeget, kilenc iv papírt és kilenc borítékot vásároljunk. Még pénzbe is kerüljön? Azt már nem.

Orgonista nők divatja Aradon.

A legújabb hajviselet kiszorítja a bubifrizurát.

I. Ez nem zenei hír. Ez egyszerű társadalmi hír, a hajviselet köréből. A zenének és az orgonának tulajdonképpen semmi köze hozzá.

Az „orgonista nő”-nek egyáltalán nem kötelessége, hogy orgonázni tudjon. Csak az a kötelessége, hogy feje, különleg az orgonistára emlékeztessen. Az „orgonista nő”-t a zene fogalmával csak az hozhatja kapcsolatba, hogy ha zongorázni lehetne a különbséget a legújabb hajviselet és a mulandó bubifrizura között, az igen szép zenei produkció volna.

2. Az „orgonista nő” tehát egyszerű fejlődési fokozat a hajviselet megzalmás terén. A „Loreley”, „Pubi”, „Apród” s „Eton” állomásokon át szédítő iramban eljutott a hajviselet az „orgonista”-sághoz. És a nő, aki mint divatielenség fejével hivatásának magaslatán áll, mint orgonista tért vissza nyaralásából.

Ez egyszerűen úgy történt, hogy haját nyakáig megnövesztette.

A hajnak — most ugylátszik ez a szabály — Liszt Ferenc-terjedelműnek, illetőleg hosszúságúnak kell lennie, ezzel a különbséggel, hogy a

nyakban felkunkorítandó. Ez adja meg az orgonista jellegét, a zongorista jelleggel azonban, amelynél a haj tudvalevően csak simán omlik alá.

3. Az igazság azonban az, hogy az „orgonista nő” egy pillanatig sem akart orgonistának látszani. Az új hajviselet egészen más intencióból nőtt ki.

A nő ugyanis rájött nyitott feics kéjével arra, hogy neki tulajdonképpen nem pubinak kell lennie. Már azért sem, mert a publi borotváltatja a nyakát és ez rossz. Hanem kislánynak kell látszania. Mert hiszen nem azt akarják elhítni, hogy ők még kis fiúk, apródok, pubik, hanem azt, hogy még kislányok.

És most „felsőbb lány”-ként fésűlik magukat. Már azért is, hogy ugy lássék, mintha — csakugyan vérezték volna valami iskolát. Hogy aztán a „felsőbb lány”-ból „orgonista” lett, ez részint „pech”, részint a férfi-szem konok tévedése.

Annyi bizonyos, hogy megérkeztek az „orgonista nők”. És ezt a jel- leget viselik már a szőghaju és lenhaju — nagymamák is.

HIREK.

Aradiak az ügyvédkongresszuson.

(Saját tudósítónktól.) A most folyt timisoarai országos ügyvédkongresszuson tizenegyen képviselték az aradi ügyvédi kamarát, de az aradiak valamennyien csak hallgató-résztvevői voltak a kongresszusnak, mert közülük senki sem szólalt fel. Az aradi delegátusok dr. Marsieu Justin kamarai elnök és dr. Schütz Henrik kamarai titkár vezetésével mentek át Timisoarára, akik között ott voltak dr. Papp Tivadar, dr. Miclosi Emil, dr. Borneas Gyula, dr. Fuchs Albert, dr. Momák Dóme, dr. Lujai Cornel, dr. Avramescu Vasul, dr. Ursu János és Pauessti Miklós. Az aradiak egy része állandóan Timisoarán tartózkodott a kongresszus végéig, más részük pedig naponta utazott át a kongresszus ülésére.

— Hazatér a király. Velencéből jelentik: Ferdinánd román király tegnap este elutazott Velencéből. A pálvadvaron a román konzulátus tagjai és számos román személyiség jelent meg az uralkodó elutazásánál. Ferdinand király két napra Jugoszláviába megy, azután visszaérkezik az országba. Ferdinánd király tegnap Veldebe érkezett, ahol két napig marad és onnan hazautazik Smaiba.

— Wilson özvegye Romániában. Genfből jelentik: Wilson özvegye Genfből autón Romániába indult.

— Aradiak a brasovi nőegylet jubileumán. Brasovból jelentik: Impozáns keretek között ment végre tegnap délután Brassóban az egyesült erdélyi román nőegyletek fennállásának 75. évfordulója alkalmából rendezett jubileumi ünnepség. A diszközgyűlésnek — melyet a brasovi városháza nagytermében tartottak — igen nagy jelentőséget adott Mária királyné személyes részvétele. A feiseges asszony megjelenése lehatatlan lelkesítő hatással volt a diszközgyűlésen megjelent nagyszámú résztvevőre, akik percekig tartó éljenzéssel fogadták a királyasszonyt. — A jubileumon és az ezzel kapcsolatosan megtartott nőegyleti kongresszuson Arad román nőegyletét Pop-Csicsó Istvánné, Pop-Csicsó Jenőné, Bogdan Tullia dr., Pop Hortenzia báróné és Xenopolné képviselték.

— Az átmeneti bizottság új tagja. Ma megérkezett Arad városához a belügyminisztérium rendelete, amelyben közli, hogy az eddig fűresedésben volt 11-ik interimár tagsági helyre dr. Pascuti Silvius aradi közjegyzőt nevezték ki. Az új tag a legközelebbi ülésen teszi le az esküt a prefektus vagy annak helyettese kezébe.

— Titulescu kettős kitüntetése. Genfből jelentik: A mostani ülésen Románia kétségtelenül nagy sikert ért el azzal, hogy Titulescut a pénzügyi bizottság elnökévé és a közgyűlés alelnökévé választották.

— Új zavarok Görögországban. Londonból jelentik: Athénból érkezett hírek szerint Konduriotis a Kondilisszal támadt nézeteltérése miatt eltávozott a görög fővárosból. A görög hadsereg körében nagy az izgalom, mert Kondilis nem örvendtulságosan nagy szimpátiának. Attól tartanak, hogy a görög belpolitikában újabb komplikációk fognak bekövetkezni.

Elfogták a kölni vonatmerénylőt.

Két vándor-csavargó ki akarta rabolni a szerencsétlenül járt utasokat.

(Berlin, szeptember 9.) Megirták annak idején a berlin-kölni gyorsvonat borzalmas karasztrófáját, amely — mint ismeretes — Leiferde állomáson Hannover közelében kisiklott. A szerencsétlenség 12 halálos és számos súlyosan sérült áldozatot követelt. — Csakhamar kiderült, hogy a szerencsétlenséget bűnös kéz okozta. A töltésen csavarokan találtak, amelyeket a merénylők a sínekből húztak ki. Az erőves nyomozás megindult és a rendőrségnek mára sikerült a merénylőket letartóztatnia.

Ma délelőtt ugyanis a rendőrség — hosszú nyomozás után — egy Weber nevű egyént tartóztatta le, akit alaposan gyanúsítottak a vasúti merénylőt elkövetésével. Weber vártig tagadta, hogy része lett volna a vonat kisiklásához, azt azonban végül is elmondta, hogy testvére Weber Vilmos atyjuk sírjánál, amelyet egyútt látogattak meg, bevallotta neki, hogy egy Schlesinger nevű barátjával

együtt követte el a merénylőt, még pedig kimondottan rablás céljából. E vallomás alapján aztán a rendőrség letartóztatta a hajléktalanok menhelyén Weber Vilmos és Schlesinger Ottó. — Schlesinger is is vallotta tettét. A szenzációs vallomás során elmondta, hogy jó családból származik, zenetannal foglalkozott, azonban így módon nem tudta megkeresni kenyerét. A 22 éves fiatalember Friedrichshafenben találkozott Weber Vilmos technikusával s egyútt vándorolták át Németországot. Az uton tanácsot kaptak Kovácsoltak arra, hogy miképpen juthatnának pénzhez. Autókat akartak feltartóztatni és az utasokat kirabolni, azonban néhány kísérletük balul telt ki. Egyszer egy nagy vasúti csavarkocsot találtak és ezt adta nekik azt a gondolat, hogy kisiklatnak egy expresszvonatot és a zavarban kifosztják az utasokat. A kulcsokhoz megfelelő szerszámokat szereztek s így követték el a szörnyű merénylőt.

Fegyvert kerestek a pesti Move-palotában

A budapesti antantbizottság házkutatása az egykori szabadkőműves székházban.

(Budapest, szeptember 9.) Érdekes fegyverkutató színhely volt ma a MOVE Podmaniczky-uccai palotája, amely tulajdonképpen azelőtt a szabadkőműves nagypáholy tulajdonát képezte. A Budapesti székely antant katonai ellenőrző bizottság ugyanis bizalmas értesítést kapott, hogy a MOVE fegyvereket rejtget a palota helyiségekben. A bizottság vezetője, egy angol ezredes azonnal érintkezésbe lépett a honvédelmi minisztériummal, amellyel közölte, hogy a MOVE-nál egy vegyes bizottság házkutatást hajtott végre. A minisztérium két magasrangú katonatisztet és a rendőrség egy rendőrtanácsost adott az angol ezredes mellé, akik autóba ültek és ma délelőtt 11 órakor a Podmaniczky-uccai palota elé robbantak. Petróczy ügyvezető alelnök véletlenül éppen a palotában tartózkodott, aki kijelentette:

— Készséggel teljesítjük az urak kívánságát, annál is inkább, mert hisz nálunk elrejtett fegyverek nincsenek.

Az angol ezredes ezután egy tervrajzot terített ki, amelyen pontosan rajta voltak az épület helyiségei és a tervrajz alatt apró betűkkel jegyzetek voltak. Azok a helyek, ahol állítólag rejtett fegyvereknek kellett lenniük, külön meg voltak jelölve. Először az első emelet összes termeit, majd a

— Aradi vadászok győzelme. Gyönyörű szép időben rendezték meg tegnap Timisoarán a szokásos kisasszony-napi salamblövészversenyt, amelyen az aradi Hubertus vadásztársaság három tagjának sikerült az összes nyílt versenyek minden első díját elnyerni. Az üvegös és az agyarsalamblövész versenyek első díjait Czárán János földbírtokos nyerte meg. Az élősalamblövészverseny első díját Bánhidny Sándor földbírtokos vitte el heves küzdelem után. Mocioni Antal királyi fővadászmez-

teret kutatták át. A teremben egy dobogó van és az ezredes a tervrajzzal a kezében egyenesen a dobogónak tartott.

— Ha a dobogót nem lehet eltávolítani a helyéről — mondta — akkor egy-két deszkát mozdítsunk el.

A dobogón több deszkát felfestettek, az ezredes megvizsgálta a dobogó belsejét, azonban nem talált semmit. A bizalmas értesítés szerint a dobogó alatt rejtett fegyvereknek kellett volna lenni. Kutatták a második emeleten a nemzet alapon szervezkedő Magyar Munkások Egyesületének a helyiségét is és itt is felszakított egy dobogót, de semmit sem találtak. A MOVE hangversenytermében ugyanilyen sikertelenséggel jártak. Utóljára a harmadik emeletet kutatták át, hol a MOVE céllovászalkosztályának helyiségei vannak. A fal mellett levő szekrényekben egyetlen fegyvert sem találtak, ellenben a falakon céllovász fegyverek lógnak, melyek közül az ezredes többit lekasztott és megállapította, hogy azok kis kaliberrű, csupán céllovász gyakorlókra alkalmas fegyverek. — A mintegy háromnegyed óra hosszúságú kutatás teljesen negatív eredménnyel végződött s így a bizalmas értesítés is valótlannak bizonyult. A házkutatás teljesen feltűnés nélkül ment végbe.

ter elől, akinek a második díjjal kellett megelégedni. A páros füvegös és az egyes élősalambvészverseny első díjait Simay Aladár fűrdőtulajdonos nyerte. A díjakat a timisoarai társaság tagjai ajánlották fel és azok mind igen szépek és értékesek. A mintaszerűen rendezett versenyért Tornay Aladár nagykereskedőt illeti a dícséret. A versenyen nemcsak a timisoarai előkelő közönség színe-java jelent meg, hanem igen sokan rándultak át ebből az alkalomból Aradról is autóval.

— Kémkedésért elítélték a Leirergyilkos Pödör büntársait. Olmützből jelentik: Az olmützi hadbírósg ma hirdette ki ítéletét abban a kémkedési perben, amely a Leirergyilkosság nyomán támadt. A hadbírósg mind a három vádlottat — Beiter Géza bárzongoristát, Hudacsekét és Dohnált — két-két évi súlyos börtönnre ítélte.

— Magánvizsgálatok a „Josif Vulcan” középiskolában. A magánvizsgálatok a „Josif Vulcan” állami középiskolában hétfőn, szeptember 13-án reggel 8 órakor kezdődnek.

— Agyonlő: rablóvezér. Dorohóból jelentik: A sandui csendőrök egyik járőre az elmúlt éjjel nyomába jutott a régóta körözött Gh. Miauna hírhedt rablóvezérnek, aki Dorohol megvanek már éveket óta rejtőzött néme volt. A csendőrök egy szakadék felé üldözték a veszedelmes banditát, aki azonban nem hagyta magát élve elfogtatni s ezért több órán át tartó tűzharc keletkezett a sziklák között bujkáló bandita és az öt üldöző csendőrök közt, míg végre egy golyó szíven találta a már több sebtől vérző haramiavezért, aki összerogyott, s nyomban meghalt.

— Elveszett. Tegnap este fél hét és hét óra között kis leányom a főtéren sétálva, eljette arany ridiküljét. Tudomásom van arról, hogy ki találta meg a ridikült. Felkérem az illetőt, hogy huszonnégy órán belül adja át címemre Str. Cloaca (Szent László-u.) 15. sz. alatt. Vulpe József.

GROSS és RENDY

modern uriszabósága
Arad, új Neuman-ház.

— Az öngyilkos aljegyző temetése. Clujról jelentik: Ma délután temették el nagy részvét mellett az öngyilkossá lett dr. Pálffy Ferenc volt városi aljegyzőt, akinek holttestét tegnap találták meg a Malomárokban.

— Csomagolópapír olcsón. Kerpelnél.

— Beteg a postavezérigazgató. Bucurestiből jelentik: Papacostea postai vezérigazgató betegen érkezett haza Párisból. A vezérigazgatót vakbélgyulladás támadta meg és a legközelebbi napokban operálni fognak.

Mütter Müller zenetanárnál tanítás október elsején kezdődik.

— Themes tánciskolájában a vendégszerepek szeptember 12-én, vasárnap, a tanulóórák 16-án kezdődnek a városi kioskban.

NŐI- ÉS LEANYKA TÉLIKABATOKAT művészet

ma olcsón árulni, de aki most szoriba szorult, az óriási ártoderményt kap. **Menezer Oszkár** női confectio áruház Arad, Bulavardul Regele Ferdinand 40. sz., a volt Széchenyi malom mellett. 18782

— A salzburgi játékok deficitje. Bécsből táviratozzák: Reinhardt salzburgi színi játékaik minden nagy erkölcsi sikere mellett is tekintélyes anyagi deficitet szenvedtek. Ezidén a deficit 140.000 schillinget tesz ki, ami egymillió és négyszáz millió papírkoronának felel meg. A ráfizetést nagyban növelte az a körülmény is, hogy a Festspielhaus késon készült el.

Dégenfeld Imre gróf

két éve ép eimével lakik a Schwartzter szanatóriumban.

A gondnokság alá helyezett magyar mágnás bebizonyítja, hogy jogtalanul tartják az elmegyógyintézetben.

(Budapest, szeptember 9.) Az utóbbi napokban ismét a közérdeklődés előterébe került gróf Dégenfeld Imre, akit Surár Edit színésznővel kötött házassága után tékozlás miatt két évvel ezelőtt a Schwartzter-szanatóriumban helyeztek el. Két évi fogása után, mint ön- és közveszélyes örültet, a grófit gondnokság alá helyezték.

Egy budapesti újságíró most meglátogatta a Schwartzter-szanatóriumban Dégenfeldet s megdöbbentő adatokat hoz a nyilvánosságra azokból az orvosi aktákból, amelyek alapján Dégenfeld állítólagos örültségét megállapították.

Déli 12 órakor látogattuk meg a gróf Dégenfeld Imrét a Schwartzter-szanatóriumban. — írja az újságíró — a „Bizalom“-pavilonban. A grófit elsőemeleti különszobájában találjuk, ahol mintegy két esztendő óta él. Dégenfeld leül az ágya szélére, kissé féloldalt dől és a beszélgetést így kezdi:

— Ahogy engem itt lát, én ön- és közveszélyes örült vagyok, akit 1924 május 10-ike óta tartanak bezárva!

Ezt mosolyogva mondja, mert ő maga is érzi helyzetének groteskségét, amikor mint ön- és közveszélyes örült az udvariasságot formák betartásával fogad egy újságírót. Aztán lassan és megfontoltan beszélni kezd saját ügyéről.

— Minek alapján nyilvánították gróf urat ön- és közveszélyes örültnek? — kérdezte az újságíró a gróftól.

— Hát ez valóban érdekes — felelte a gróf — fölolvassom önnek három egyetemi tanár orvosi bizonyítványának másolatát, amelyből kifog tenni, hogy miért vagyok én ön- és közveszélyes örült.

A szekrényből iratsomót vesz elő, kihuz egy papírlapot, amelyről a következőket olvassa: „Neve beiktatásánál a Schomburg nevet, mint másodikot használja, de nem tudja, hogy ez szokás avagy jogos-e és ezért csak a Dégenfeld nevet használja.“

— Az idevágó kérdésre válaszul az volt, — mondja a gróf — hogy a Schomburg nevet nemcsak én, hanem az összes Dégenfeldek csak hivatalos, fontos aláírásoknál írják ki. De hallgassa csak, — folytatja — az orvosi bizonyítvány második pontja így hangzik: „Apja halála okát nem tudja, azt hiszi, hogy nem is volt beteg, csak meghalt.“ Erre a kérdésre az volt a válaszul, hogy a legjobb professzorok sem tudtak diagnózist megállapítani apám betegségénél és faktum, hogy két évig folyton betegeskedett anélkül, hogy ennek okát megtudtuk volna. Azonban nézzük a harmadik pontot. Így szól: „Történelmi, földrajzi ismeretei hiányosak. Finnország fővárosát nem tudta megmondani.“ Ezzel szemben azt állítom, hogy ismerem és megmondtam, hogy Finnország fővárosa Helsingfors, továbbá a történelmi kérdésre, hogy mikor uralkodott II. Mátyás, a válaszul az volt, hogy az évszámot nem tudom, de a korai Habsburg-uralkodók közül való volt. A negyedik pont ez: „A bejárt kulturországokban csak a szónéklátás és a falkavadászok ragadták meg a figyelmét.“ Erre a kérdésre azt feleltem, egészen

pontosan emlékszem rá, hogy utazásaim során elsősorban is a természeti szépségek és az architektúra remekei érdekelték leginkább. 5-ik: „Vagyonomat vert el.“ Ez sem igaz, főképp a fötbesszám nem igaz, mert én 25 év alatt csak saját vagyonomat költöttem el. Végül, tessék, az utolsó pont így hangzik: „Azt mondja, hogy a főrendiháznak főjegyzője volt.“ Kérem, ilyen nem mondtam, mert ilyen állás, köztudomásom szerint a főrendiházban nem is volt. Először is azt állítottam, hogy a főrendiháznak egyik jegyzője voltam, ami

igaz is. Ez a kérdés látszólag nem fontos, de azért ezzel is dokumentálni akarják, hogy azt sem tudom megmondani, hogy a főrendiházban milyen állást töltöttem be. Ez tehát az orvosi bizonyítvány, amelyet Fischer Ernő egyetemi tanár, elmegyógyász, dr. Oláh Gusztáv egyetemi tanár, a lipótmizei tébolyda volt igazgatófőorvosa és dr. Hudovernig Károly egyetemi tanár írtak alá. Mit szóljak tehát ehhez, hogyan bizonyítsam be, hogy nem vagyok ön- és közveszélyes, amikor bolond ember szavára ugysem ad a világ semmit. Ellenőrző

A kisebbségi miniszter és az aradi választás.

Boneu prefektus nyilatkozata a választási eseményekkel kapcsolatban.

(Saját tudósítónktól.) Bucuresti-i tudósítónk beszélgetést folytatott Bucsan Constantin belügyi államtitkárral, aki az aradi eseményekről a következőkben nyilatkozott:

— Az aradi eseményeket nem ismerem és csak most értesülök az ott törtétekről. A minisztérium azonban azonnal meg fogja indítani a vizsgálatot. A lapelkobzásokkal kapcsolatban a magam részéről kijelenthetem, hogy a mennyiben ezek az elkobzások csak azért történtek, mert közölték a magyar párt hivatalos hirdadásait, azokat jogosnak nem tarthatom. Hangsúlyozom azonban, hogy a vizsgálat befejezéseig nem alkothatok végleges véleményyt. Kétségtelen, hogy a Magyar Párttal paktumot kötöttünk a választások idejére, amelynek következményeképpen kölcsönös jó viszony állhat fenn közöttünk. Sajnálom, ha ez a jó viszony személyi kérdéseken borulna fel. Le kell szögeznem, hogy Pop Csicsónak nincsen igaza, amikor Barabás ellen, — akit egyébként nagyon tisztetek, — állást foglal. Viszont a magyarságnak is be kell látni, hogy nem észszerű mindig a Barabás-ügyvel előállni. Még egyszer hangsúlyozom azonban, hogy Goga miniszter ur nincsen ugyan itthon, de addig is, amíg hazatér, a magyar lapok elkobzásának ügyében szigorú és tárgyilagos vizsgálatot fogok indítani.

A betegesen fekvő Boneu Vazul vármegyei prefektus, — aki betegágyában is egész napon át dolgozik, — most ismét felvette a tárgyalások fonalát a Magyar Párttal, hogy megtalálja azt a módot, mely alkalmas arra, hogy a keletkezett ellentéteket esetleg áthidalják. Magához kérte dr. Parecz Bélát és dr. Nagy Sándort, a Magyar Párt megbízottait, akikkel hosszasan tanácskoztak a megértés és együttműködés lehetőségeiről. Boneu prefektus fogadta munkatársunkat, akitnek a városi tanács feloszlásáról és a Magyar Párttal való differenciálkiról a következőkben nyilatkozott:

— Egyes hirdadások azzal vádolják a kormányt, hogy az aradi városi tanácsot politikai okokból oszlatta fel és ezek szerint nem is tárgyaltuk le a vizsgálat

korán a városi tanácssal szemben emelt legsúlyosabb vádakat. Az egyik erdélyi lap a jéggyár ügyét hozza fel, amivel tényleg nem foglalkoztak a vizsgálat során, bár feljelentés történt ez ügyben. Ez azonban már teljesen szűkségtelen volt és csak az időt húzta volna, mert a letárgyalt vádpontok tökéletesen elég okot szolgáltatnak arra, hogy a tanács feloszlása megtörténjen. — Így nem tárgyaltuk le a gázgyár ügyét sem eddig, de ez nem jelentti azt, hogy ezzel ezek az ügyek feledésbe merültek volna.

— Ami a Barabás-ügyet illeti, arra vonatkozóan kijelenthetem, hogy az ellene emelt régi vádakat nem ismerem eddig sem és nem ismerem ma sem. Ezek az állítólagos vádak nem is képezhettek volna akadályt, hogy Barabás Béla is ne szerepeljen a jelöltek listáján. Azonban dr. Barabás Béla maga jelentette ki nekem, hogy amennyiben a magyarok nem kapnak legalább 14 helyet a kormánypárt listáján, akkor ő semmi esetre sem vállal jelöltséget. Mégis, amikor azután tizenkét magyar jelölésben állapodtunk meg, a Magyar Párt olyan listát terjesztett előm, amelynek élén Barabás állott. De ettől eltekintve, nem vehetjük fel Barabás azert sem, mert a régi tanács feloszlásáról törvénytelennek nyilvánította és mi elvileg kimondottuk, hogy olyan jelölt nem szerepelhet az új tanács listáján, aki ilyen kijelentést tett.

Ugyanez volt a helyzet a liberálisokkal szemben is, akiket éppen ezért nem tárgyalhatunk, mert a listára elsősorban dr. Robu Jánosnak a nevét akarták felvételni, aki pedig szintén törvénytelennek deklarálta a feloszlást. A személyi kérdésekben különben sem adtam végleges választ a Magyar Párt megbízottainak, mert én csak egyetlen ember vagyok s a párt megkérdezése nélkül nem határozhatok. Tény különben, hogy a fenti okokon kívül a listára felvett nemzetipártiak is kifogásolták Barabás személyét, kik már előre megállapodtak abban, hogy Barabással egy listán nem szerepelnek. A magam részéről hangsúlyoznom kell, hogy nekem egyetlen személy ellen sem volt kifogásom, mert a személyi kérdésekben nem

orvosszakértő nem jöhet ide be hoztam, egy tízperces vizsgálat, egy tízperces beszélgetés tökéletesen elegendő volna ahhoz, hogy az önnek felolvasott orvosi bizonyítvány minden egyes pontját megdöntsem. Az orvosi bizonyítványban az is benne van, hogy születésem óta inbecilis vagyok. Ezek szerint tehát mint beszámíthatatlan voltam hat esztendőig a főrendiház egyik jegyzője és egyideig a mentelmi bizottság elnöke, a Magyar Lovaregyletnek kilenc éven keresztül az igazgatója, aki az egyet alagi birtokát és a totalizátort kezelte. Végül pedig mint beszámíthatatlan a 7. huszárezred II. lövészsorozadának a parancsnoka voltam és a világháboruban hét háborus kintetésben részesültem.

is én mondtam ki a döntő szót. Egyébként Barabással kapcsolatban ki kell jelentenem még azt is, hogy amikor az interimar-bizottság kinevezéséről volt szó, akkor először felvettem a kinevezendő közé Barabás nevét is. Barabás azonban előbbi jóakaratu figyelemzetése ellenére is a régi tanács mellett tört lándzsát és a magyar nyelv használatának ügyét is felesleges módon feszegette, ezért kellett azután már itt megváltoztatnom eredeti álláspontomat.

Nincs még döntés a lakbérletek ügyében.

A háztulajdonosok országos kongresszusa.

(Bucuresti, szeptember 9.) Az igazságügyi miniszter közli, hogy eddig semmiféle álláspontot nem foglalt el a lakbérleti szerződések meghosszabbítása ügyében. A miniszter intencióit csak a jövő héten válnak ismertekké. Itt írjuk meg, hogy a háztulajdonosok szövetsége e hó 12-én tartja Clujon országos kongresszusát a városi háza közgyűlési termében. A kongresszus újrán ugy a régi királyságban, mint a csatolt területeken óriási érdeklődés nyilvánul meg, mert ezen a kongresszuson fogják megalakítani a háztulajdonosok kamaráját. A kongresszus délután tíz órakor kezdődik. Előtte való napon az iparkamara kistermében az ország különböző városaiból Kolozsvárra érkezett delegátusok tartanak értekezletet és megállapítják a kongresszus tárgysorozatát. — A kongresszus foglalkozni fog a lakások szabad-tételével, a telekkönyv helyreállításával, megfelelő külföldi kölcsön felvételével és a háztulajdonosok kamarájának megalakításával.

— Az elesett szerb katonák emlékezete. Bucurestiből jelentik: Medjidijében tegnap leplezték le a Dobrudzsában elesett szerb katonák sír-emlékét Mircescu hadügyminiszter és Hadzsics szerb tábornok, a dobudzsai szerb divízió volt parancsnokának jelenlétében. Az ünnepségen résztvettek Csolak Antics bucuresti-i jogszólvány követ, számos magasrangú tiszt és hivatalos személyiségek.

Hősök emléke.

Réthát község ünnepe.

(Saját tudósítónktól.) Ünnepes keretek között leplezték le tegnap Réthát községben a napokban elkészült hadiemléket, amelyet a világháborúban elesett rétháti hősök emlékére emelt a község lakossága. Kedden este érkeztek meg az ünnepség vendégei Réthátra. A lakossága zenés bandériummal fogadta a vendégeket, akik között ott voltak dr. Hunvár Algernon aradi ügyvéd, Ziegler volt ujaradi főszolgabíró, dr. Beller, dr. Krausz és Grünzweiz adóhivatali főnök, Zombolyáról Welsch tanár és még többen. Megérkezett még Beller képviselő is, akinek szülei Rétháton laknak és a képviselő szülei háza előtt szerenádot adott a község zenekara. Szerdán reggel hat órakor zenés ébresztőre talpon volt az egész község. Tíz órakor istentisztelet volt, amelyről mindenki a főtéren álló, szépen feldíszított hadiemlék elé vonult. Az ünnepélyre az összes szomszéd községek-ből összegyűlekezett a lakosság. Beller képviselő megható beszéde után, amelyben az elesettek emlékének áldozott, akik között testvéröccse is szerepelt, lehullott a lepel az emlékoszlopról. A gyönyörű, gránátból készült emléktől, amelynek tetőjén egy kiterjesztett szárnyú turulmadár áll, mindenki el volt ragadtatva. A leleplezés után Fuchs plébános mondott szép beszédet. Beszéltek még Welsch tanár, Spanyol és Drésler. Ezután ének- és szavalószámok következtek, majd a koszu-jukat helyezték az emlékoszlop mellé. A megható ünnepség után kétszáz terítékes bankett volt és utána hangversennyel fejezték be a hősök emlékének leleplezési ünnepséget.

Sorozatos rablótámadások vasúti állomások ellen

Temesi állomásfőnökök panasza az aradi vasutigazgatósághoz.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi vasutigazgatóság körletébe tartozó egyes temesmegyei községekben megdöbbentő közbiztonsági állapotok uralkodnak egy idő óta. Sorozatos rablótámadások történnek egyes vasúti állomások ellen. Így e hó 7-én a Temesújfalun (Satumare din Timis) megalóhelyen este nyolc órakor banditák támadták meg a vasúti jegypénztárt. A kevés számból álló személyzet védekezésére nem is gondolhatott a fegyveres banditákkal szemben, akik 10.480 lejt raboltak el a pénztárból. Ugyanezen az estén kilenc órakor a banditák megtámadták a Perjamos-port (Perjamos—Marospart) állomást, de sikerült őket elriasztani.

A veszélyeztetett állomások főnökei ma megjelentek az aradi vasutigazgatóságnál és félelmetes részleteket beszéltek el a temesmegyei községekben uralkodó állapotokról. Elmondották, hogy augusztus huszonharmadikán este egy felfegyverzett banda megtámadta a perjamos-porti vasúti állomást és elrabolta annak összes ingóságait. Szeptember negyedikén ugyanennek az állomásnak a raktárát támadták meg a rablók. Az állomásfőnök lélekiellenlétének sikerült megakadályozni a raktár kifosztását. Az állomásfőnök öt lövést adott le a rablókra, akik aztán elmenekültek. Az állomásfőnökök valószínűnek tartják, hogy egy megszervezett banda működik ezekben a

községekben, amelyet a kisszámú vasutigazgatók, hogy tesyen lépéseket az elhanyagolt közbiztonsági állapotok megjavítására.

Antiszemita tüntetés készül Aradon?

(Saját tudósítónktól.) Az aradvármegyei prefekturától nyert értesülésünk szerint nagyszabású antiszemita tüntetést készítenek elő Aradon. A prefektura bizalmas értesítést kapott arról, hogy felelőtlen elemek a zsidó ünnepek alatt antiszemita tüntetésre készülnek, amelynek időpontja ismeretlen a hatóságok előtt. A

prefektura az értesülés vétele után azonnal sürgős intézkedéseket fogantatott a tüntetések megakadályozására. Érintkezésbe lépett az aradi államrendőrséggel, a hadtestparancsnoksággal és a csendőrséggel. Az aradi katonai és polgári hatóságok karöltve vigyáznak arra, hogy Aradon semmiféle csend- és rendháborítás ne történhessen.

Szökést kísérelt a magdeburgi gyilkos.

Izgalmas hajszá háztetőkön keresztül.

(Magdeburg, szeptember 9.) Az ügyészség fogházából izgalmas körülmények között szökött meg a vizsgálati fogsághoz ült Schröder, akit Helling könyvelő meggyilkolásával vádol az ügyészség. Tegnap, amikor az ór szokás szerint éltelt vitt be a cellába, ahol Schröderrel kívül egy Schulz nevű fiatal ember is be volt zárva, mindkettőjüket nyugodtan ülve találta. Amikor lehajolt, hogy az ételt eléjük helyezze, Schulz az örré vetette magát és fojtogatni kezdte. Schröder pedig lekapta válláról fegyverét és a fuldokló embert febesújtta vele, aki nyomban elvesztette eszméletét. Ezután Schröder magához vette az ór pénzt és a fogda kulcsát és társával a padlás feljára rohant.

A két menekülő rabot azonban észre vette a közelben posztoló ór és alarmozta az őrséget, amely aztán üldözőbe vette a szököteket. Schulz minden ellenére megmaradt a padlásán.

Schröder ellenben felfeszítette a padlás ajtaját, felrohant és a padlás nyílásán felkuszott a tetőre. Amikor üldözői szintén ki akartak bujni a tető nyílásán, Schröder feléjük szegte az őrtől elvett fegyvert és fenyegetőzött, hogy agyonlövi azt, aki feléje közeledik. A közben értesített rendőrök gyűrt vonta az épület köré és több oldalról a tetőre másztak. Lövésre készen tartott fegyverekkel közeledtek Schröder felé, aki eldobta fegyverét és akrobata ügyességgel átvette magát a szomszéd ház tetejére. Ott azonban egy három méter magas téglafal állta útját. Utolsó kísérletként egy tetőmélyedésbe ugrott, ahol nehéz küzdelem után sikerült ártalmatlanná tenni. Bilincsekbe verve szállították vissza cellájába, ahol továbbra is bilincsekben tartják, hogy az esetleges szökési kísérletét megakadályozzák.

SPORT

Az AMTE. nyerte az ezüst órát.

AMTE—Gloria-CFR 6:1 (1:1.) A vasas vándordíj megismételt döntőjét az AMTE nyerte meg, s így az értékes óra 6 évi küzdelem után végül a munkáscsapat birtokába került. A csapatok mindvégig teljes gőzzel, lendületesen játszottak, s bár az AMTE egyszerű játékot produkálva a bajnokság nyertesének is ígérkezett, hatalmas koalárányú győzelmét főleg a Gloria-CFR. Balszerencsésének köszönhető. Az első féldő egyenrangú ellenfelek küzdelmét hozta. A 7. percben Stoffa gyönyörű lövése az AMTE-t vezetéshez juttatta, a 23. percben egy kétes 11-esből Fürbacher kiegyenlített. A második féldő a 25. percben még az első féldő

képét nyújtotta, ezután a Gloria-CFR feladta a reménytelen küzdelmet, s az AMTE nyomozó fölénybe került. A 8. percben Teleky hosszú, ívelt, de védhető szabadrugása, a 16. percben Mágory peches öngólya, a 18. percben a faultot reklamáló Husztig mellett Auer I. hatalmas lövése behozhatatlan előnyhöz juttatták az AMTE-t. A 25. percben Gencsy handse miatt megítélt 11-esét Fürbacher gyengén kapu mellé gurítja és ezzel a Gloria-CFR sorsa végleg megpecsételődik. A 27. és 37. percben Stoffa egyszerű lövése növelik rekord koalárányúvá az AMTE győzelmét. Horváthi József híráskodásával egyik csapat sem volt megelégedve.

o Hazna. AMTE—Wacker—ATE comb. 2:1 (2:1.)

o Bilbao-AC—Hungária 2:1 (1:0.) Budapestről jelentik: A Hungária volt a jobb csapat, vereséret nem érdemelte meg Garcia, Inarez, illetve Jenny a goallövők.

o A Kinizsi harmadik mérkőzése eldöntetlen. Szabadkáról jelentik: SAND—Kinizsi 3:3 (3:2.) Első féldőben SAND a többet támadó, a fáradt Kinizsi csak a második féldőben kap lábra, de csak egyenliten tud. Goaljait Tänzer, Wetzler és Semler szerezték.

o Ujpest győzelme a Ferencváros

lellett. Budapestről jelentik: Ujpest—Ferencváros 4:2 (3:0.) Megérdemelt győzelem érhető meglepetéssel.

o Az FTC Springer-versenye. Budapestről jelentik: Tegnap került lebonyolításra az FTC Springer vándordíjas atletikai versenye a következő eredményekkel. 100 m.: I. Flück (BBTE) és Haidu (FTC) 10.8 mp. Távolugrás: I. Püspöky (MAC) 705 cm. Súlydobás: I. Darányi (MAC) 14 m. 36 cm. Diszkoszvetés: I. Marvalits (BEAC) 45 m. 71 cm. Gerelyvetés: I. Szepes (MAC) 63 m. 09 cm. (Orsz. rekord, de hátszél miatt valószínűleg nem hitelesíthető.)

16.) A Springer-vándordíjat a MAC nyerte. Második FTC és harmadik BBTE.

Bérmálás Aradmegyében.

Őszi bérmakörut az aradi esperesi kerületben.

(Saját tudósítónktól.) Pacho Agoston apostoli kormányzó a jövő héten kezdi meg szokásos őszi bérmakörutját, amelyet ezuttal az aradi esperesi kerület községeiben tart meg. Utjára Waltner József dr. titkár is elkíséri. Az őszi bérmakörut programja a következő:

Szeptember 14-én délután két órakor utazás vasúton Aradra, innen autóval Nagylakra, 17-én Tornyan, 18-án Nagyvarjason és Szederháton, 19-én Nagyiratoson, 20-án Kisiratoson, 21-én Fakerten, 22-én Zimándközön és Zimándfalun, 23-án Ujpanádon, 24-én Glogovácson és Mikalakán, 25-én Gyorokon, 26-án Ópáloson és Új-páloson lesz bérmálás, amelyet mindenütt mise és prédikáció előz meg. — Ujpalosról a kormányzó visszatér Temesvárra, Október 3-án Lippán bérmál, majd következő napon részvesz a Radnági rendezendő assisi szent Ferenc jubiláris ünnepségen, amivel őszi bérmakörut befejezését is nyer.

Uj kiadás!

Mihály, az automobil és motorkerékpár Sándor Ferenc könyvüzletében Arad.

Terv maradt csak a lippal Blosserdy-szanatórium

(Saját tudósítónktól.) Még az elmúlt téli folyamán akció indul a bicsérdista körökben, hogy Lippán bicsérdista szanatóriumot létesítsenek. Annakidején az Aradi Közlöny adott hírt erről az érdekes tervről, amelynek kezdeményezője Tamásdan István dr. aradi orvos volt. A szanatórium célja — amint azt nekünk annakidején Tamásdan dr. maga kifejtette — az lett volna, hogy a „vegyeskosztosokat“ (tehát húsevőket) a „nyerskosztosi“ (növényevő) életmódra dietetikus átmenettel, a szervezet hirtelen való megerősítése nélkül átsegítsék. Vagyis másszóval a szanatórium „betegeit“ szakszerűen és orvosilag felügyelve alatt tanították volna — koplalás.

Az érdekes terv országos feltűnést keltett, majd egész váratlanul egyszerre csak lekerült a napirendről. Tamásdan dr., aki nemrégiben érkezett haza külföldi utjáról, érdeklődésünkre a következő szomorú felvilágosítást adta a furcsa szanatórium sorsáról.

— Bizony nem sikerült a szép terv, noha minden elő volt készítve. Csak épen páciensek nem jelentkeztek. A bicsérdizmus annyira elterjedt már és olyan brodalma van, hogy minden intelligens ember baj nélkül átmeneti időszakon.

A koplaló-iskola terve tehát csődöt mondott. Ezt mi még a télen is megmondhattuk volna Tamásdan doktornak, hiszen nincs külön koplaló-tanfolyam az Életnél, amely más anyagi embert meg tanított — éhezni. Tessék találni egy olyan szanatóriumot nyitni, ahol az éhezőket megtanítják arra, hogyan kell mindennap — koplalni ... (g.)

KÖZGAZDASÁG.

Megnyilt a repülő-mintavásár.

(Bucuresti, szeptember 9.) Galatban tegnap nyílt meg a repülő-mintavásár a bucuresti-i kereskedelmi és iparkamara elnökének Chercheznek felavató beszédével.

Zürichben 2.57.50, Párisban 17.15 a lej.

Melyi valutaárak. (Szeptember 9.) Pénz: Márka 47, holland forint 74, dollár 200, angol font 955, francia frank 5.60, líra 7, cseh korona 5.75, magyar korona 360, dinár 3.35, schilling 27.40, svájci frank 37.50. Áru: Márka 48, holland forint 80, dollár 202.50, angol font 975, francia frank 6, líra 7.40, cseh korona 5.90, magyar korona 350, dinár 3.50, schilling 28.40, svájci frank 38.50. **Kiszáradások:** Berlin 48.15, Amsterdam 81.05, Newyork 201.25, London 981, Páris 6.10, Milánó 7.64, Prága 5.99, Budapest 352, Zágráb 3.57, Bécs 28.53, Zürich 39.

Zürichi tőzszenyitás. (Szeptember 9.) Berlin 123.50, Amsterdam 207.45, Newyork 517.75, London 2512.75, Páris 14.95, Milánó 18.65, Prága 15.32.50, Budapest 72.50, Belgrád 9.12.50, **Bucuresti 2.57.50**, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember 9.) Berlin 123.25, Amsterdam 207.50, Newyork 517.50, London 2513, Páris 14.92.50, Milánó 18.50, Prága 15.32.50, Budapest 72.55, Belgrád 9.12.50, **Bucuresti 2.57.50**, Varsó 58, Bécs 73.10.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szeptember 9.) **Kiszáradások:** Páris 5.90, Berlin 47.50, London 966, Newyork 199, Milánó 7.30, Zürich 38.50, Bécs 28.20, Prága 5.80, Budapest 28. **Valuták:** Napoleon 840, márka 47, leva 1.52, török líra 1.10, angol font 965, francia frank 6.15, svájci frank 39, líra 7.50, dinár 3.60, dollár 201, lengyel zloty 20, schilling 29.50, magyar korona 29, cseh korona 5.80.

Leszállítják a tüzifa vasúti tarifáját. Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága Garofilid földművelésügyi miniszter elnöklésével ma ülést tartott, amelyen a vasúti tarifák kérdésével foglalkoztak és döntöttek, hogy a fa szállítási tarifáját az új tarifa tervezeténél mintegy 50 százalékkal leszállítják azoknál a szállításoknál, amelyek nagyvárosoktól és fátelpektől távol eső vidékek számára adódnak fel. A bizottság negyven vagon marószóda kivételét engedélyezte a maróujvári és tordai Solvay-művek részére.

Az új vasúti tarifa magyar nyelven, az összes rendelkezésekkel, áruosztályozással, kilométer-mutatóval, a 45 százalékos kedvezményt élvező vállalatok külön díjszabásával megjelent és 200 lej beküldése ellenében megrendelhető a "Törvények,"

Az aradi Apollóban.
Várkonyi Mihály és Korda Máriaival
 a főszerepben
Feleségem táncosa.
 Az előadások 5, 6, 8 és 9 óraker.

Rendeletek kiadójavatalában Oradea, Str. I. C. Bratianu 71. sz. a.

— Egy városi bizottság meztelenti a meginduló aradi cukorgyárat. Szombat délután tekinti meg a városi bizottság a meginduló cukorgyár üzemét. A bizottság tagjai dr. Anzel István elnök, dr. Cucu Vazul főorvos, Muresan János főmérnök, Mihajlovics Gyula tűzoltófőparancsnok, Trimbitioni Traján iparfelügyelő, Pocioian János szolgálati főnök és Dolga Mircea, az iparügyosztály vezetője lesz.

Mielőtt butort vásárol,
 tekintse meg 18763
Bruckner butorgyár raktárait
 Arad, Str. Ghiba Birta 18.
 Cégtulajdonos: **VAJNA ADOLF.**

Vadállatias merénylet történt Aradon

Az elvetemült fiu büne.

(Saját tudósítónktól.) A mai kor embereinek roncsolt idegei, romlott erkölcsi szülők meg azokat a rettenetes bűnöket, amelyekről szinte naponta olvashatunk az újságok hasábjain. Csak a napokban számolt be az Aradi Közlöny arról, hogy egy szervezett banda több kiskorú leánykát tett szerencsétlenné Aradon és ma ismét két bestiális büntényről érkezett feljelentés az aradi hatóságokhoz. Özvegy **Taucen** Jánosné tegnapelőtt éjszaka vérző sebekkel szállították be az aradi kórházba. A szerencsétlen ötvenhét éves asszonyt fia, a huszonhét éves **Taucen** János verte véresre és a vadállatias fiatalember még bestiális merényletet is követett el az eszméletlenül fekvő édesanyja ellen. **Taucen** János tegnapelőtt éjszaka részeg állapotban tért haza lakására. Amint belépett a szobába, megtámadta édesanyját, aki kétségbeesetten védekezett, mire a fiu egy nála lévő botjal addig verte, míg a szerencsétlen öreg asszony elvesztette eszméletét. Az asszony sikoltozására berohantak a ház lakói, akik szemtanúi voltak az újult asszony ellen elkövetett merényletnek. A fiu, mikor meglátta a bejövő lakókat, elmenekült. A támadásról azonnal értesítették a mentőket, akik az özvegy asszonyt beszállították a kórházba. A rendőrség másnap kihallgatta és **Taucen** Jánosné elmondotta, hogy azért verte meg fia, mert védekezni próbált ellene. A rendőrség megindította a nyomozást a vadállatias fiu kézrekerítésére s ma éjszaka **Mirtiu** kapitánynak és **Milovan** detektívnek sikerült elfogniuk a ligetben bujkáló **Taucen** Jánost. Kihallgatása után átadják az ügyészségnek.

Ma délelőtt **Topor** Todorné gyoroki asszony hozta be Aradra szerencsétlen kis hét esztendő leánykáját, aki ellen egy ottani vincellér, egy hatvan éves öreg ember követett el merényletet. Az asszony, házassági orvossal vizsgálta meg a leánykát, akiről

megállapították, hogy súlyos fertőző betegséget kapott. A kétségbeesett anya feljelentést tett a merénylő vincellér ellen.

Művészet.

* **Allamilag engedélyezett színiiskola Aradon.** Ma érkezett meg **Hetényi Elemérnek**, az aradi színház főrendezőjének miniszteri engedélye, mely szerint az eddig Oradean volt színiiskoláját Aradon nyithatja meg. A **Hetényi-féle színiiskola**, amely eddig is az egyetlen színészképző volt Erdélyben már sok elsőrendű tagot adott a magyar színészetnek. A beiratkozások már javában folynak a téli színház irodájában.

* **Az aradi téli színház pénztára** naponként délelőtt 10 órától rendelkezésre áll a színház tisztelt bérliónek.

FIGYELEMI
 Felhívom a t. szülők figyelmét, hogy az iskola beiratások alkalmával el ne mulasszák felkeresni
WURZEL Testvérek
 sapkakészítő üzletét Arad, Arpad-tér 1. sz. a zsidótemplommal szemben, hol legolcsóbb és legfinomabb kivitelben mindenféle **diáksapka** beszerezhető.

Öngyilkosság mint üzlet

Budapesten már csak ingyen lehet életet menteni.

(Budapest, szeptember 9.) A budapesti rendőrség beszüntette az öngyilkosok megmentéséért járó díjak kifizetését. Megállapították ugyanis, hogy az öngyilkosok mentése üzleti alapon történt. Három munkanélküli ember állt össze rendszerint részvénytársasági alapon: az egyik volt az öngyilkos, a másik a mentő, a harmadik falazott és telefonált a rendőrségnek. Az áldozat rendszerint a Duna-parti lépcsőről ugrott a vízbe, az önkéntes mentőcsapat utána vetette magát és kivonszolta a műfaldoklót a partra, a társaság harma-

dik tagja pedig rendőrré szaladt. A kapott díjon aztán megosztózkodtak. A budapesti rendőrség rájött ugyanis arra, hogy az összes letört börzeügynökök, siberek és láncosok most erre a foglalkozási ágra vetették magukat és azt szakszerűen művelik. A rendőrség humánus intézkedése kivette az öngyilkosok szájából az utolsó falatot és így kényszerítte őket arra, hogy tényleg öngyilkosok legyenek.

MOZI.

xx **A marosparti mozzóban péntek és szombaton a „Császár nevében”** című hatalmas, szenzációs film került vetítésre, a főszerepben **Putty Ly** és **Harry Heidt**. Felhívjuk a nagyszemű közönség b. figyelmét ezen nagyszabású, művészi filmre.

xx **„Feleségem táncosa”** az aradi **Apolló** pénteki filmbemutatója. Finom szatirával telített tragikomédia a „Feleségem táncosa”. A modern táncművelés lassanként behatolt csapajával a családi életbe is, mezdönt, felforgat mindent, még a férfi meggyőződését is, aki végül is akár akar, akár nem, kénytelen táncolni. A darab főszereplői: **Korda Mária**, **Várkonyi Mihály** ügyes szatirával és temperamentummal játszik meg szerepüket. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 óraker kezdődnek.

xx **„Panoptikum”** még pénteken és szombaton marad az aradi **Uránia** műsorán. Az expresszionista film rendezés legcsodásabb alkotása zsúfolt házak mellett került bemutatásra az aradi Urániában. A nagyszerűen érzékített műben **E. Jannings**, **Conrad Veidt** és **Werner Krausz** csodás expresszív érzékítő készséggel minden tekintetben tökéletes élvezetet nyújtanak. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 óraker kezdődnek.

Felelős szerkesztő:
RETHY JÓZSEF.
 Cenzurat: **Romul Giurgiu.**

A lentakarakosabb fűtés

családi lakóházak, villák, irodák, mansardok, üzemhelyiségek, stb. részére!

Tervezik és kivitelezik:
Lengyel és Selényi
 mérnök, közp. fűtési vállalkozók
Ciuj,
 Calea Victoriei 8. sz.
 5490
 Sucursala:
Timisoara,
 Bul. Mihai Viteazul 7.

Eladók: becsérelése ráfizetéssel, garantált gyári utóégető, törött üveg és porcellán tárgyak szakszerű ragasztása, képernyőzést és ablaküvegezést olcsón vállalok. **SCHWARZ** üveges Aradon, a zsidótemplom mellett. 1811

A bohóc tragédiája.

Előadás közben a közönség szemláltára mezmérgezte magát.

(Budapest, szeptember 9.) A népligeti arénában tegnap este előadás közben megdöbbentő tragédia történt. A zsufolt cirkuszban Horvai Jenő bohóc pompás tréfákkal mulattatta a közönséget. Egyszerre csak az egyik clown-mutatvány közben Horvai papirzacskót húzott elő zsebéből s a közönség nagy gaudiumára, mely valami nagyszerű tréfát sejtett e „trükk“ mögött is, bevette. Az előadás, a bohóckodás folyt tovább, míg egyszerre csak Horvai összeesett s görcsös rángatózások, láthatóan nagy kínok közepette fekvé maradt a cirkusz porondján. A szájánál tajtékos hab jelent meg s ekkor derült ki, hogy a szerencsétlen ember mezmérgezte magát. A tragikus sorsu bohócot a mentők kórházba szállították, ahol Horvai kihallgatása során elmondta, hogy öngyilkosságot követett el, mert a cirkusz igazgatója a szerződését nem újította meg s az őt fenyegető nyomora miatt keresett menekülést a halálban.

Rádó-műsor.

— Péntek, szeptember 10. —

Berlin-Stettin. 16.30—18. Fűzőzemekar. — 20. Oltuck „Iphigenia auf Tauris“ című operájának előadása. — 22.30. Táncczene.

Milano. 21.12—23. Hangverseny vegyes programmal.

Róma. 21.25. Könyvki zene-estély.

Brünn. 19—20. Zenekari hangverseny. — 20—21. Énekari hangverseny.

Bécs. 11. 16.15. Hangverseny. 19.30. Mozart „Varázsfuvola“ című operájának előadása.

Lausanne. 20.45. Zenekari hangverseny.

Budapest. 9.30, 12, 15. Hírek és közgazdaság. — 13. Időjárás és vízállás jelentés. — 17.30. Cigányzene. — 19. Erdélyi irodalmi est. Költemények, novellák és Bartók-dalok. Közreműködnek: Baló Elemér, a Belvárosi Színház tagja, Sala Domokos, az ujbpesti Blaha Lujza-színház tagja, Hegyi István író és S. Gerway Erzsébet operatárénekesnő. A zongoránál: Polgár Tibor. — 20.45. Gerard Lola koloratúr-énekesnő hangversenye

Sonkoly István hegedűművész közreműködésével. 1. D'el Aquia: Menuette (Gerard). 2. a. Schubert „Bölcsődal“, b. Brahms: „Magyar táncok“ (Sonkoly). 3. Mozart: „Aria az „Il Re Pastore“ című operából hegedű és zongorakísérettel (Gerard, Sonkoly). 4. a. Wieniawsky: „Souvenir de Moscou“, b. J. S. Boussean „Menuettes“, (Sonkoly). 5. Verdi: „Aria a „Traviata“ című operából (Gerard). 6. Gounod: „Keringő a „Mireille“ című operából (Gerard). Az összes számokat Polgár Tibor kíséri zongorán.

Az aradi Urániában PANOPTIKUM.

Az első nagy expressionista film. Főszerepben:

Conrad Veidt, Emil Jannings, Werner Krausz.

Az előadások 1/5, 6, 1/2, 8 és 9 órakor kezdődnek.

Értesítjük az urhölgyeket!
 hogy télidivat különlegességeinknek árusítását megkezdjük!

Egyes eredeti modelleink:

- szőrme bundák,
- téli kabátok,
- bőr kabátok,
- sport kabátok,
- falölték,
- szövet ruhák,
- Chrepe de Chine és gergett ruhák,
- közt kabátok,
- blousok és gyermek kabátok

Kérjük figyelembe venni, hogy csak a legizlésebb világvárosi creatiokat hozzuk, csakis a kelmeékből, feltűnő pedáns kivitelben és olcsó árakban.

Szives meggyőződést ajánlunk:

„Victoria“
 női confectio divatház
 Arad, a Báciával szemben

„A ROKA“ vezet.

KÖZPONTBAN LEVŐ világos helyiségben elhelyezett, jól bevezetett ANGOL ÉS FRANCIA

női divat-szalón

visszavonulás miatt SÜRGŐSEN ELADÓ Komoly reflektánsok adják le címeiket az Aradi Közlöny kiadójába, 5473

HÁROMSZOBÁS, elő és fürdőszobás magánház, a volt Tököly-tér közelében szeptember 15-re lelépés nélkül havonta fizetendő bérért, azonkívül egy kétszobás, parkettás, elő és fürdőszobás magánház, előre fizetendő bérért október 15-re kiadó. Megbízott Györfly „Mures“ Irodája Arad. 25255

Alig használt komplett mahagoni ebédlő háromszoros furnirozással, bőrhuzatu székekkel, argomán szőnyeggel, továbbá egy **uriszoba berendezés** brokát-huzattal, elős eladó. Bővebbet: Györfly „Mures“ Irodájában Arad

Arad, Str. Oltuz (Illés-uccában) 3 szobás esinos magánház elfoglalható lakással, 300,000 lejtért eladó. Megbízott: 15254 Györfly „Mures“ Irodája Arad

Fehérkőrisháló szobaberendezés tükörrel, azonkívül 3 drb. nagy vasablak, műhely céljára alkalmas, jutányos árért eladó. Ugyanott egy **FENYKÉPESZ SEGEDŐ** és egy jómagaviseletű **IIUR TANULÓNAK** felvételik. 15254 KURTICSÁN fényképész Arad, Calea Saguna 90.

Eladó:

egy háztelek kedvező fizetési feltételek mellett. — Gazdaságra alkalmas ház 5 szoba, borpince, holdas nagyságú kert és istálló, kotárka, disznóól stb. eladó kedvező fizetési feltételek mellett. 5447 Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Lakást keresők figyelmébe!

Belvárosban újonnan épült 2 és 3 szobás lakások három évi bér mellett kiadók. — Terveket meg- 8 tekinteni megbízottam: 16768

GEIER FERENC forgalmi Irodájában lehet, Piata Avram Iancu No. 21.

Czletkeresők figyelmébe!

Pótvonalon levő fűszer- és esomego-üzlet italmérés és trafik-engedéllyel, elfoglalható két szobás lakás, 1 kb. 100.000 lejes áruaktárral, 170.000 lejtért sürgősen ELADÓ. — Megbízott: GEIER FERENC forgalmi Irodája Arad, Piata Avram Iancu No. 21. 16768

400 drb. merino ürü szeptemberi átadásra eladó. 10878

Dr. Éles Béla és Géza gazdasága Boesig Aradmegye

Maculatura papír 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

Modern háló és ebédlő butorok egy kézzel, rólát rendelésre a legolcsóbb ár-érték arányban készíthetők be (volt Mures Háló-tér) 28. szám. — Építők munkák bármely sorv utáni kivételben minden juttatás nyos árérté arónál elkészülnek. 5438

Belváros legforgalmasabb uccájában tíz lakásos legiobb karban levő emeletes ház fürdőszobákkal, óriási telekkel 1.450.000 lejtért. — Piac tér közelében új ház 6 lakással, két üzemhelyiséggel, teljes berendezéssel áron alul 850.000 lejtért. — Belváros legértékesebb uccájában emeletes ház 6 lakással, üzemhelyiséggel, nagy bérifüvelemmel, 1.300.000 lejtért. — Piac tértől egy percnyi távolságra teljesen alapincézett masszív 3 lakásos ház, elfoglalható négy szobás lakással, 1.250.000 lejtért. — Belvárosban nagyon szép földszintes ház, két 3 szobás, fürdőszobás lakással 650.000 lejtért ELADÓ. Megbízott: Haász Albert Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 12. sz. 16606

Eladó magánházak!

Belvárosban új ház, elfoglalható 5 szobával, fürdőszobával, esslingeni rollós ablakokkal és kerttel, 700.000 lejtért. — Piac tér közelében gyönyörű magánház, elfoglalható 4 szobás, parkettás, fürdőszobás lakással, fűthető hallal, parkirozott udvarral, 775.000 lejtért. — Szent István-ucca közelében jó ház, elfoglalható 3 szobás lakással, üzlettel és értékes telekkel 500.000 lejtért. — Batthyány-ucca közelében magánház, elfoglalható 3 szobás, fürdőszobás lakással, nagy pin cével, 600.000 lejtért. — Belvárosban magánház, elfoglalható 3 szobás lakással, nagy uccai fronttal és kerttel, 320 ezer lejtért eladók. Megbízott: Haász Albert Irodája Arad, Str. Eminescu 12. sz. 16606

Építőiparosok! Építetők!

Sokat megtakarít, ha traszmeszt használ.

Traszmész,

ez a kiváló cementpótló anyag új szállítmány érkezett és kapható kis tételekben is. **Merle Géza mérnök,** vasbeton vállalkozó telepház Arad, Strada V. Gabes (Kiss Ernő-ucca) 10.

Eladó malom!!

Aradhoz egészen közel fekvő, vasutálló mással bíró német nagyköztségben, szivógázmotorral, hajtott 5 járatu malom, 3 szobás lakóház, az összes gazdasági épületekkel, két uccára szoló egy holdas telekkel, 1.350.000 lejtért eladó. 16180 Kiszórlagos megbízott:

Uranul-iroda Arad, főpostával szemben

Ritka alkalmi házeiadások!!

Variassy Lajos-uccában 3 szobás, fürdőszobás magánház, parkirozott udvar, 700.000 lejt. — Ferenc-tér közelében 3 szoba, fürdőszobás magánház, 500.000 lejt. — Kossuth-ucca közelében 3 szobás fürdőszobás magánház, 580.000 lejt. — Több tőkebefektetésre alkalmas házak jó jövedelemmel, 800.000 lejtől 5.000.000 lejtig. — Ugyiszintén Mosótzy-telepen, Ujmikalakán, valamint Zsigmondházán több kisebb magánház 60.000 lejtől 400 ezer lejtig sürgősen eladók. Megbízott: Geier Ferenc forgalmi Irodája Arad, Piata Avram Iancu No. 21. Színházzal szemben az udvarban. 16766

Kifutó fiu nappalra

jó fizetéssel azonnal felvételik. — Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Utazási jegyelt legolcsóbban beszerzi! Weni messére igazolvány 184 lejért kapható:

Sándor Ferenc

könyvkereskedés vizmosztálya Arad, Bul. Regina Maria 10. Telefon: 811.

Utlevélre vizumot és minden megbízást vagy ügyet legmegbízhatóbban és közismerten pontosan elintéztet!

Üzletáthelyezés!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy butorüzletemet Arad, Piaja A. Iancu 10. sz. alá helyeztem át. Szives pártfogást kér:

Garai Károly magazin de mobilie.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden apróhirdetés ára hétköznap 4 lej - háni, vasárnap 5 lej. - Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. - A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. - Hirdetéseket d. u. 6 óráig vesszük fel. - Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. - A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés eszébe, át, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem kerülhet, azt minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 181. * * * * *

Levelezés.

SZÉPSÉGSZÉP ARANYVIRÁGOM! Leveléd van nálam. Ezuton is kérlek tedd boldoggá kis barátodat. 5482

KÖZÉPKORU, független, disztinyvált urinővel ohajtana levelezni intelligens férfi. Levél egyelőre „Lelki megértés” jellege alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába intézendő. 5492

„ADONIS”! Levelét küldtem, de nem voltak nálad otthon, sűrűn szokott ez előfordulni? Hallom, nem jól érzed magad, miért nem mész a Weni prof.-hoz, ez a legnagyobb zavarnál sem veszti el a fejét. Köszönöm kegyességedet, de a nyulat háziállatnak nem szeretem, rém gyáva. Mindig a sötétben bujkál. Mikulásra küldök a barna kis babának virgácsot, jó lesz? Írjál sűrűbben. Sz... Lek kezdettől fogva a végtelenségig Istennőd. Pá-pá. 5497

Alkalmazás.

HÁZMESTERPAR felvétetik 15-öre. Értakezni 3-tól 5-ig Arad, Calea Saguna 60. (Varjassy Lajos-u.) 5494

RIKKANCSOKAT magas fizetéssel, biztosítékkal azonnalra keresünk. Jelentkezhetni az Európai Közlekedési Utmutató kiadóhivatalában Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5., II. em. délután 2-3 között. 5490

BEJÁRÓ főző mindenest keres kéttágu családot, Arad, Str. Popa Russu 4. (Lujza-ucca.) 15255

VILLANYSZERELŐK vidéki belső be rendezési munkálatokhoz felvételnek. Je lentkezni Banca Generalánál délelőtt 10-12 között. 5487

EGY jobb nő beljő főzőnőnek keres tetik Arad, Str. Ciosca 9. sz. emelet. 5498

KIFUTÓ FIU nappalra jó fizetéssel azonal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

Lakás.

TEMESVÁRON Józsefvárosban levő lakásomat elcserélném egy aradi lakással. Cim Baluja vámszállító aradi vám. 5483

Vétel és eladás.

ASZTALOK, székek, könyvszekrény, íróasztal, antik butorok, bőrfotelok, szőnyegek, vitrin, vitrin tárgyak, férfikabátok, plüsch szalon és asztalterítők, nyug ágy, függönyök, nyári paplan, komplett szobabereendezések, képek, fotelok, mosdók, trimó, tükrök, 7 fiókos szekrény, dísztárgyak, álló villanylámpák, gyer mekkocsok, Singer centur stnyesztő gép, ágynemű, villanyfűző, létraszék, paraván stb. eladók. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I em. jobb. 1000

HERCESEPLŐ purifikátor Hoffher és Schrantz gyártrány eladó. Rovine (Magyarpécška) 828. Kovács Mihály. 5360

ANTIK BUTOROKAT, különböző szobabereendezéseket, egyes butor darabokat, íróasztalokat, székeket, perzsa- és gyári szőnyegeket, fenérműeket keresek sűrű gősen bizományba s azok gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I em. jobb. 1000

KOMPLETT irlszoba olcsón eladó. - Megtekinthető délután 4-5 között Arad, Calea Saguna 60. 5498

Fekete és színes kötött női kabátok és mellények, iskolaszivottak, gyermek divat-mellények, pa'ent harisnyák minden színben, harisnyák és kesztyűk mérekektől aron kaphatók Szántónál Arad, Str. Eminescu 8. (v. Deák Ferenc-ucca) Vadászkerület szemben

PERZSASZŐNYEGEK kaphatók Arad, Str. Take Jonescu (Sárosl-u.) 5. „Júdz.” 16777

EGY nagyon szép bőrfedeles hintő olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadó hivatalában. 5496

ELADÓ jutányos áron 80 lóerős Stock motoreke kitűnő állapotban. Munkában megtekinthető Sztrarek főgépésznel Macea, Jud. Arad. 5460

EZÜSTÖT, pianót, zongorákat, szőnyeget magas árrban veszek. Salon Artistique Arad, Fischer Eliz-palota. Antik butorok részletre kaphatók. 2601

KÖTŐGÉP kézihajtással, három darab hatos és egy darab ötös, alig használt, jutányosan eladó. Cim Izsáki, Timisoara, Str. Daclor No. 32. 5458

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

AZON TENDNY! hodu... Valódi Franck kávédarabokkal a legjobb és legfinomabb babkőve pótlék. senkison másíthatja meg. Finom ízéért a tisztasága, nagy kidőssága pedig előnyös használatáért szavatol De... Valódi Franck kell legyen. Biztosítékul szolgál, ha a csomagocskák a „kávéaráló” végleggel vannak ellátva. HEINRICH FRANCK SÖHNE SÁB-BUCUREȘTI-DRĂSOV

Ingatlan. SZÉLU és FARKAS-uccal telkek eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5485

ARAD, Str. Corneli Popescu No. 19. (volt Edelspacher-u.) számu ház szabad kézzel eladó. 5491

Üzletek.

FŐFORGALMU fűszerüzlet, korlátolt italmérés és trafik elárusítással, azonnal elfoglalható lakással, házzal együtt eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5493

FORGALMAS helyen vendéglővel egybekötött pállrkadepót eladó vagy kezelésre kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5486

KERESEK műhelyhelyiséget forgalmas helyen, Cim Aldica Arad, Str. Capitan Iguat 2. sz. 5484

Különféle.

ELVESZETT egy 1182. számu bicikli igazolvány. A becsületes megtaláló adja le Arad, Str. Hcratiu 15. sz. alatt. 5489

EGY beteg, nyomorék, 83 éves öreg asszony, kinek senki hozzátartozója sincs, kéri a nemesszívű jó embereket, hogy segítsék csekély adománnyal szomorú helyzetéből. Cime özv. Csordás Imréné Arad, Str. Baritiu 27. (Rákóczy-ucca.) 900

Figyelem! 25 éve fennálló butorkészítő vállalatomban száraz anyagból készült butoraimat a legolcsóbb árak mellett árusítom u. m. háló, ebédő és mindennemű egyes butorokat is. Kérem a t. vevő közönséget, hogy butorvásárlás előtt üzletemet felkeresni és a ceget elnem téveszteni. Roth I. Butorraktára Arad, Calea Banatului (Asztalos S. u.) Figyelem!

Ne költse-vetyélje el holmiját! Sokkal jobb árat kap érte, ha az „Aradi Közlöny” apróhirdetése között kínálja eladásra Telefon: 151.

„CARLTON” (volt „BRISTOL”) SZALLODA BUDAPEST. IV., Petőfi-tér 6. sz. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem Sürgönycim: „CARLTONOTEL”

A közlőgő kiből és őszl sajson alkalmából értesitem a t. közönséget, hogy az emelkedő tendenciák dacára a tavaszi árakat nem emeltem föl, miért is DIAK INTÉZETI és EGYÉB SAPKÁK, valamint INTÉZETI és KATONAI SZÖVETEK és FŐLSZERELÉSI CIKKEK péggennél mindenkor a legelőnyösebben szerezhetők be.

Schäffer Henrik Arad, Bulev. Regina Maria No. 29

Menyasszonyi kelengyék Divatos nadrág kombinerek, ágygarnitúrák. Eredeti francia csipkék nagy választékban raktáron. Fehérművek készítését hozott anyagból is vállalom.

Fischer fehérmű üzlet Arad, Str. Bratlanu 2 (Minorita-palota.)

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.